This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

467
15
108 e 28 d
Presented by
D. P. Kerr M.A.

1892

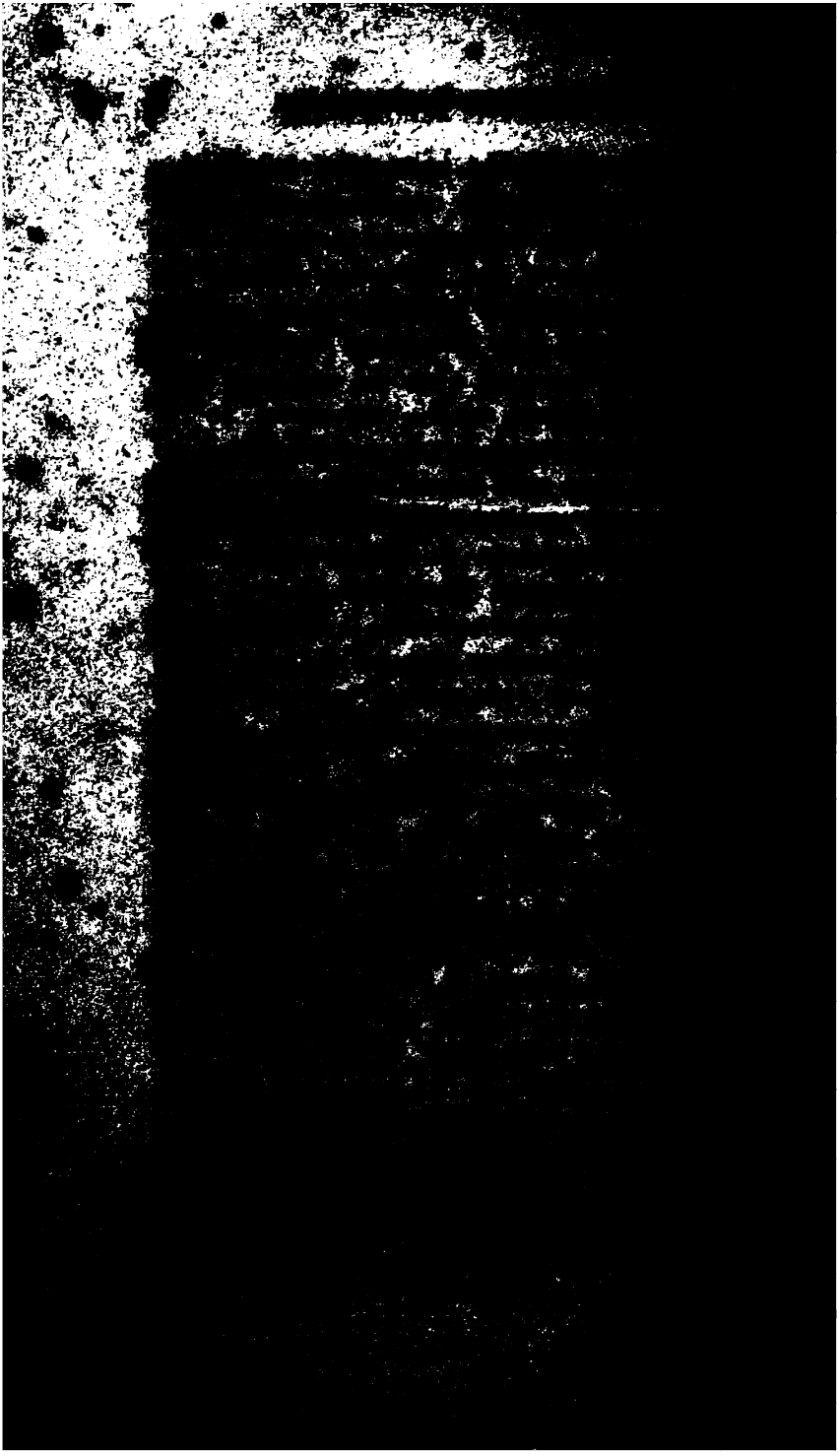

ok voru þar[1] lengi um sumarit í Álaborg. Þá kom þar Nikolás biskup[2]; sigldu þeir þá norðr í Augusund[3] frá Konúngahellu, ok gengu þar á land, en sendu aptr skipin suðr til Hallands, ok þar með Loðin stallara, Hallbjörn tröll [ok nær CC[4] manna, sigldu þeir suðr í Nizi, ok settu þar upp skipin, kom þar þá ok Nikolás biskup ok gekk þar af[5] Bókaskreppunni; fór hann landveg austan í Víkina. Baglar fóru [margir með honum[6], en sumir fluttust it ytra á smáskútum; fundust þeir í Borg [um haustit[7]. Þeir fluttu skip sín allt upp í[8] Mjórs, ok svá norðr á Heiðmörk; en er þeir komu norðr at [Hamrinum litla[9], var drepinn Oddr tanr[10]; [þat gerði[11] Guðleikr flotbytta[12]. Baglar fóru norðr til fjalls ok ofan í Uppdali ok svá til Orkadals, ok þaðan inn til Kaupángs; sumar sveitir Bagla fóru af Upplöndum, ok komu ofan í Harðángr; voru þar þessir sveitarhöfðíngjar: Sörkvir snápr, Símun uxi, Erlíngr skamháls, [Halli lauð[13], Ögmundr eikiland[14]; þeir höfðu XXX manna; þeir drápu Erlíng birkibein, [ok þá drápu þeir Þorkel digra við Ávaldsnes við VI mann ok XX, fóru síðan aptr[15]

sneru þeir aptr til Hafsteinssunda ok síðan suðr í Vík ok aptr til konúngs. Litlu síðar fóru þeir öllu liðinu yfir, *b. F.*

1) *v. F.* 2) þá leiddist liðinu at liggja þar, fóru þeir aptr í Víkina, *b. F.* 3) Haugasund, *F.* 4) með tvö hundrut, *F.* 5) at (*rángt*), *F.* 6) norðr í Víkina, *F.* 7) *v. F.* 8) ána ok svá í Eyjavatnit, þaðan upp í Mjórs, *b. F.* 9) Hamendum, *F.* 10) tannr, *F.* 11) Þorgeirr, (þat gerði, *b. F.*) 12) hlupu þar or skóginum fjórir menn, ok þegar aptr í skóginum (skóginn) *b. F.* 13) *v. F.* 14) eikilundr, *F.* 15) *frá* [ok son hans; þá spurðu þeir til Þorkels ok hans förunauta, ok fóru at leita þeirra, en þeir Þorkell voru við hálf-

lönd; en Baglar, þeir er komu til Kaup-
fengu aungva mótstöðu, ok dvöldust þar
ð. Þá stefndu þeir Eyraþíng, ok kom
nna til þeirra, var þar Erlíngr til konúngs
, en Filippus til jarls; voru þá menn sendir
r. ok fèkkst lítit af fè úr hèruðum. En er
nar spurðu at Baglar höfðu farit norðr
il, þá skipta þeir liðinu, fór Íngi konúngr
með sumu liðinu, en Hákon jarl fór suðr
mu til Hallands[1], ok kom at þeim er skip-
ettu í Nizi; fèll þar af Böglum nær[2] XXX
, en allt annat flýði á land upp; þar fèll
n tröll. Hákon jarl tók þar öll skip
, ok svâ Bókaskreppuna, er Nikolás bisk-
þeir brendu sum, en sum höfðu þeir
; fóru þeir þá aptr í Víkina[4]; um haustit
n norðr til Björgynjar, en Íngi konúngr
ðr til Þrándheims. Baglar höfðu á njósn
Ásbjörn kopp ok [Þóralda skin-
eð [II skútum[6]; þeir sá er Birkibeinar
ri Stím, reyru þeir[7] þá norðr. Birki-
á þá ok herddu[8] eptir þeim, ok eltu þá
, sumir reyru inn til Þíngvallar; þar var
ar þvari, hann hafði haft sýslu; Birki-
eltu þá þar upp, þar fèll Guthormr [við

tug manna, ok höfðu róðrarskip, ok lágu við Ög-
ok höfðu tjald á landi. Baglar lögðu at við bæ, ok
víkina, ok tóku fyrst vörðinn; síðan felldu þeir á þá
r fèll Þorkell ok öll sveitin, en Baglar fóru, *F.*
lsnæss, *F*; (Hallsnes, *P*). 2) *v. F.* 3) bænda ok
4) tók hann þá landskyldir, *b. F.* 5) Þóralla skin-
6) fimm skútur, *F.* 7) Baglar, *F.* 8) róa, *F.*
ina, þeir, *F.*

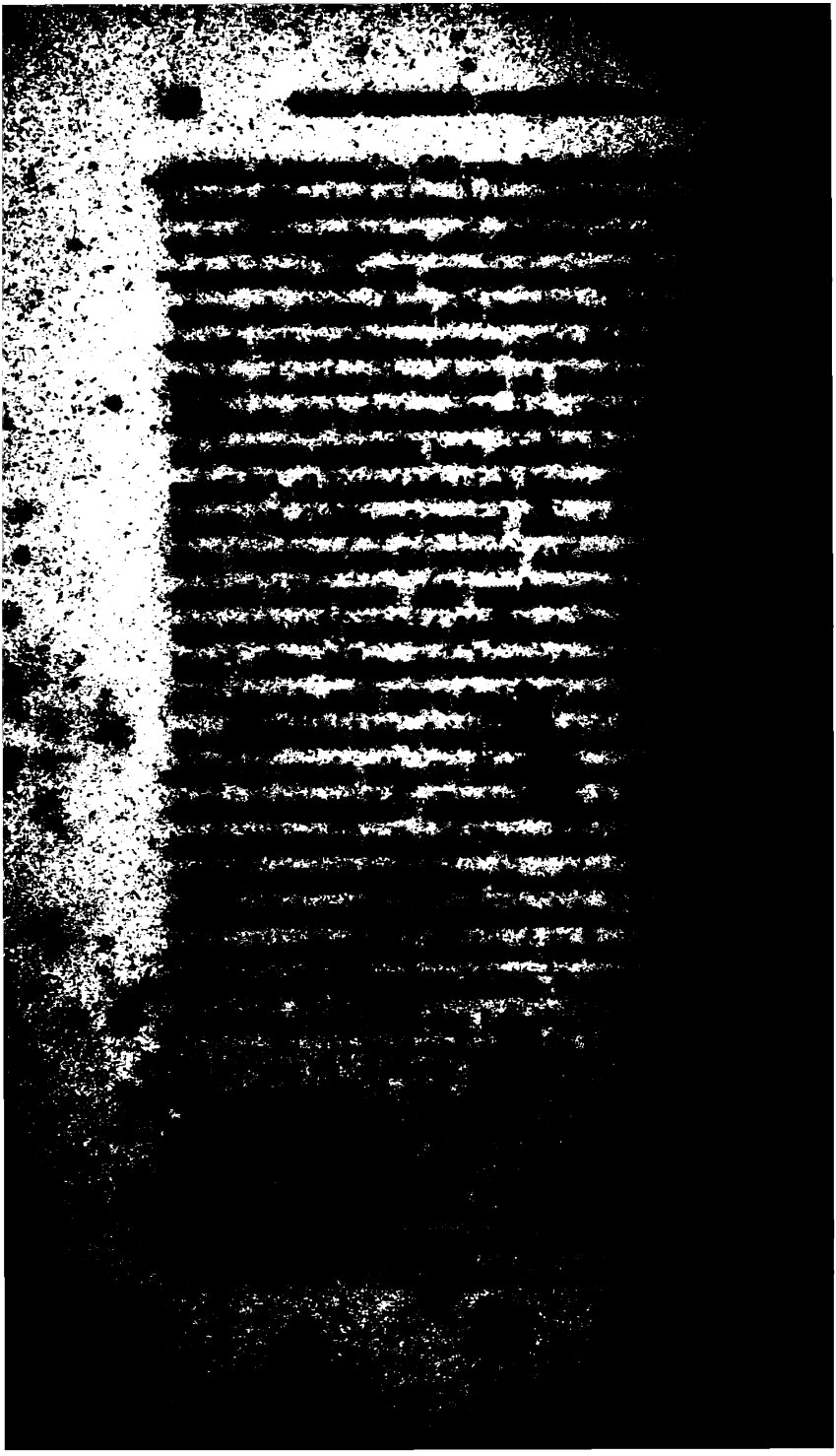

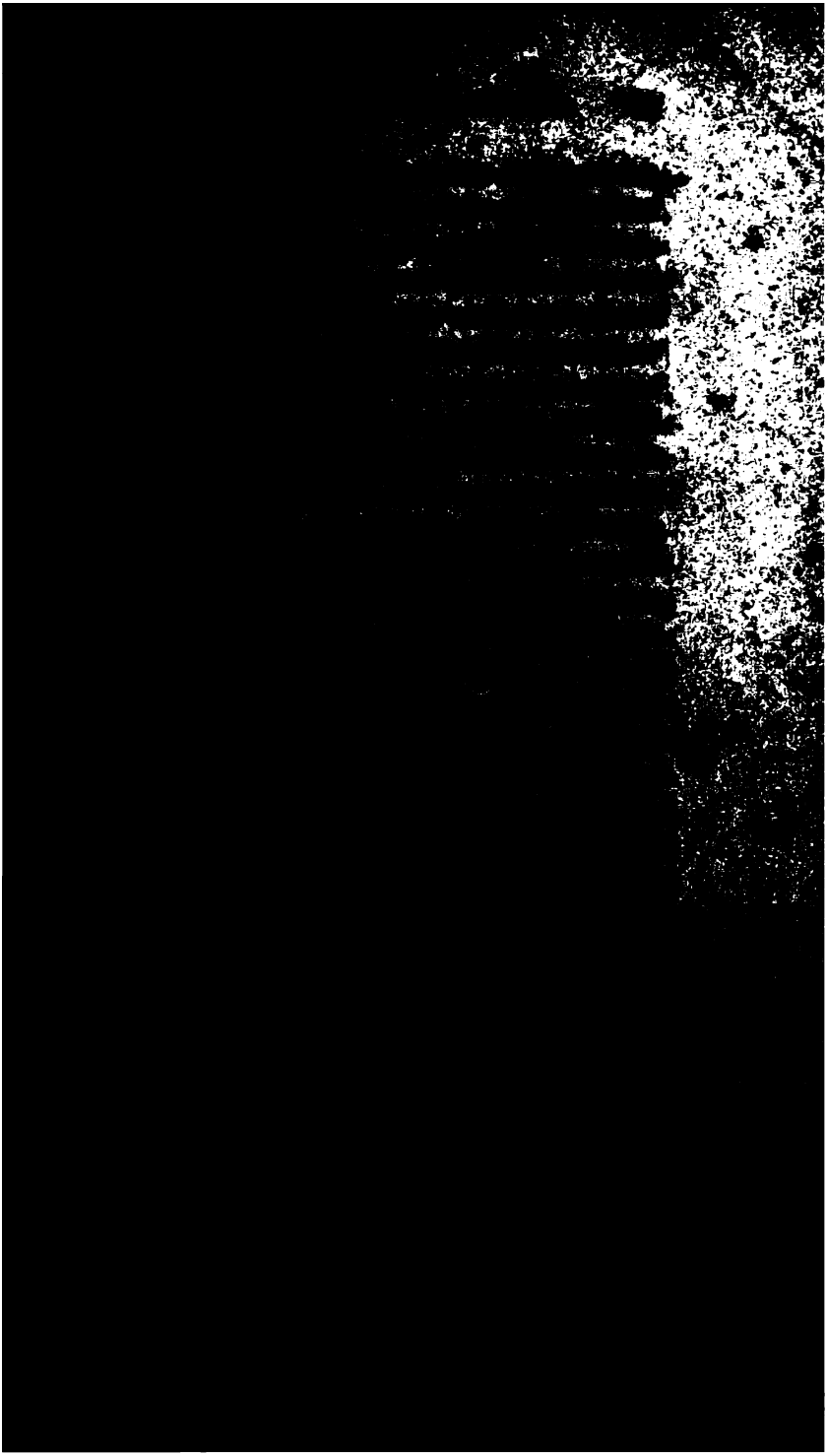

Baglar höfðu allt skipat fyri sínum mönnum, var konúngrinn uppi [í Maríukirkjugarði[1]; [uppi í kopri[2] voru gervir flakar, [allt fyri ofan[3] þar sem misti húsanna; var þar lið mikit fyrì innan. Jarl ok Filippus af Vegini voru [fyri ofan[4] Nikuláskirkju [við mikla[5] fylkíng. Um myrguninn töluðust þeir við, buðu Baglar Birkibeinum ofan at gánga, þeir sögðu á móti at [dögurðr þeirra var í bænum, ok[6] þeir mundu ofan gánga. Baglar höfðu meirr en XX hundrut manna, ok allvel búit, en Birkibeinar [VI C[7] manna; þeir höfðu II merki, fór Pètr steypir með öðru, sneri hann it efra móti jarlinum. Hákon jarl gekk [it efra[8] at kopri[9]. Filippus jarl flýði þegar er saman kom liðit, ofan í bæinn ok svå út eptir stræti. [Þeir Hákon jarl brutu[10] flekana[11]; rukku Baglar þá undan. Baglar höfðu tekit í Kaupángi Þorfinn lúðrsvein ok lúðrinn Andvöku [er átt hafði Sverrir konúngr[12]. Erlíngr konúngr bað at Þorfinnr lúðrsveinn skyldi blása þegar er jarlinn gengi ofan. Þorfinnr kom aungu hljóði í lúðrinn, ok komst ekki upp blástrinn. Birkibeinar sóttu nú ofan um garðana, varð þá ekki af viðrtökunni, flýði þá hverr um annan; en er Erlíngr [kom ofan at[13] Maríukirkju, þá mælti við hann Þorfinnr lúðrsveinn: herra, segir hann, hlaupum inn í kirkjuna. Kon-

---

1) við Maríukirkju, *J.* 2) kofri, *J.* 3) *frá* [*v. J*; en garðar voru gerfir, *F.* 4) uppi við, *J.* 5) ok höfðu þar áðr, *F.* 6) *v. F.* 7) V C h., *J.* 8) ofan, *F*, *J.* 9) kofri, *J.* 10) *frá* [en sumt inn; Hákon jarl gekk at ok braut, *F.* 11) flakana, *J.* 12) *frá* [*v. J.* 13) *frá* [fór ofan hjá, *J.*

úngr [þagði, ok sneri eigi inn[1]. Þorfinnr hljóp í kirkjuna, ok margir Birkibeinar; en er jarlinn kom ofan í garðinn[2], þá hljópu Birkibeinar út or kirkjunni til hans; blès Þorfinnr þá [svâ Andvöku, at [gall við í hverjum[3] steinvegg[4]. Þá fór flóttinn ofan um Lafranzkirkju[5], varð þá þraung mikil um garðsliðit[6], ok lá þar hverr um þveran annan, gerðist þar valköstr mikill[7]. Uppi við[8] Lafranzkirkju fèll Þórðr dokka ok Benedikt af Gumanesi, Gunni lángi[9]. Þá rèðu Birkibeinar til at höggva valköstinn; þá mælti einn maðr: höggvum eigi, sagði hann, vârir menn eru nú; lètu þeir af at höggva. Baglar hljópu þá á fætr, hverr sem mátti, ok komst þá mart undan, ok mart fèll. Baglar hljópu þá á skipin, en Birkibeinar á bryggjurnar, ok tóku festarnar, ok drógu at sèr skipin, en Baglar vörðust, lètu þá hvârirtveggju gánga allt þat er til vâpna höfðu. Baglar hjöggu festarnar ok komust með því út, tóku þeir marga sína menn af sundi, ok lögðu þegar út á vâginn, en sumir yfir [til Múnkabryggju[10], ok tóku sína menn, er laupit höfðu úr bænum; reyru Baglar þá[11] norðr meðr landi, ok inn í Arnarfjörð; en Birkibeinar þeir er jarl hafði þar sett til geymslu[12], hljópu þegar upp

[1]) *frá* [ljóp lengra, *J.* [2]) kirkjugarðinn, *J.* [3]) tók í hvern, *J.* [4]) *frá fyrra* [Andvöku svâ sem hann vildi, *F.* [5]) mikla garð, *J*; Kristskirkju ok ofan um Miklabæ, *F.* [6]) hliðit, *F.* [7]) Hakón jarl komst þá ofan á bryggjurnar, *b. J*; jarlinn komst upp á húsin, ok ofan um loptin á bryggjurnar, varð hann mjök sárr, *b. F.* [8]) í, *F.* [9]) ok enn nokkrir menn, *b. F.* [10]) fyrir Múnkabryggjur, *F*, *v. J.* [11]) út or vâginum, *b. F.* [12]) hlupu til ok hjuggu skipin, *b. F*; fálu reiðann frá skútunum, en spiltu skipunum, *J.*

í skóginn, er þeir sá siglíng Bagla, [tóku þeir skipin, ok fundu nær allan reiðann[1]. Reyru þeir þegar norðr [um nóttina, var þar fyri Filippus af Vegini[2]. Birkibeinar, þeir er norðr skyldu hafa farit með stórskipin, nentu eigi at róa norðr fyri Stað, ok lágu í Síld, ok biðu byrjar, en höfðu VIæríng einn á njósn suðr í Úlfasundum; en er þeir[3] sá at liðit fór sunnan, þá reyru þeir norðr[4], ok sögðu sínum mönnum at XIIII[5] skútur reyru sunnan, ok kendu at jarlinn hafði þær suðr haft. Þeir reka af sèr tjöldin ok róa inn á fjörðinn[6], sá þeir þá at ófriðr var, ok róa inn til Moldafjarðar; skúturnar sækja nú fast eptir; en er Birkibeinar komu at landi, laupa þeir upp, sumir hljópu á kaf. [Bagla bar þá at[7]; þar fèll Andres dritljóð[8] ok [nær CC manna[9]. Tóku Baglar skipin, ok allt þat er á var, fèkkst þar mikit lutskipti; fóru þá Baglar suðr aptr, ok hittu konúnginn í Víkíngavâgi.

Frá Hákoni jarli.

14. Hákon jarl fór þegar or Björgyn, er hann spurði at Baglar höfðu norðr snúit[10]; fór jarl upp um Borgarskarð, ok ofan í Ostrarfjörð, [ok svâ norðr[11] um Rauðafjall, [ok lètti eigi fyrr

[1]) *frá* [ok fálust; en er Baglar kvomu, drógu þeir upp skipin ok bættu, en sumir hlupu í skóginn at leita reiðans, ok finnst hann flestr, *F.* [2]) en stórskipin lágu eptir í Víkíngavogi, *F.* [3]) njósnarmenn, *F.* [4]) norðan, *F.* [5]) *þannig G;* þrettán, *F;* XIII, *P.* [6]) þá sá þeir skjótt at hinir sneru eptir þeim, ok svâ at ekki voru skildir við stafna, *b. F.* [7]) þá bar skjótt at skúturnar; hlupu þeir upp ok eltu þá, *F.* [8]) drit, *F;* dritljót, *J.* [9]) mart Birkibeina, *J.* [10]) hræddist hann at konúngrinn mundi koma þeim á úvart, *b. F.* [11]) ok upp á Vors; þá, *F.*

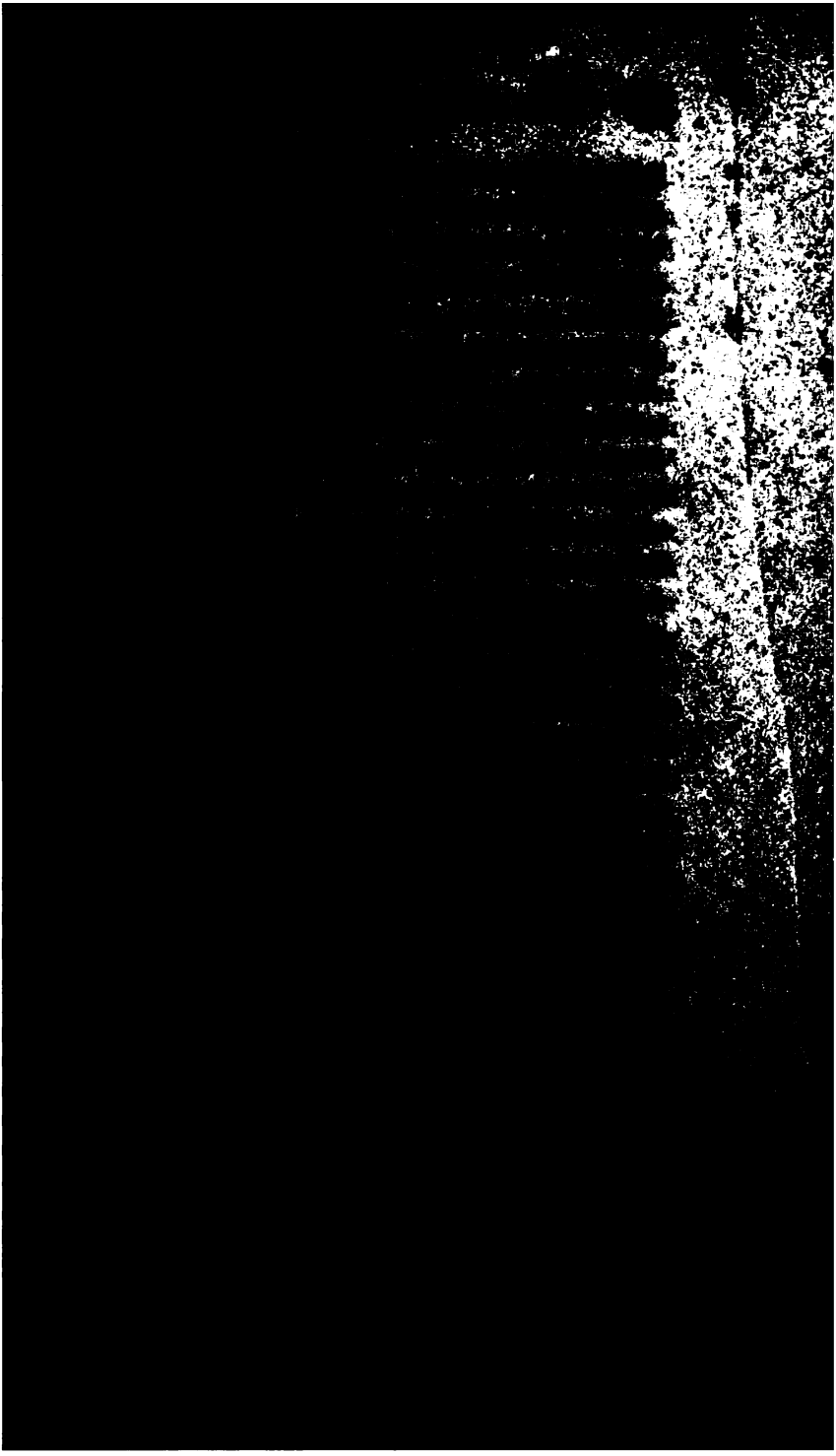

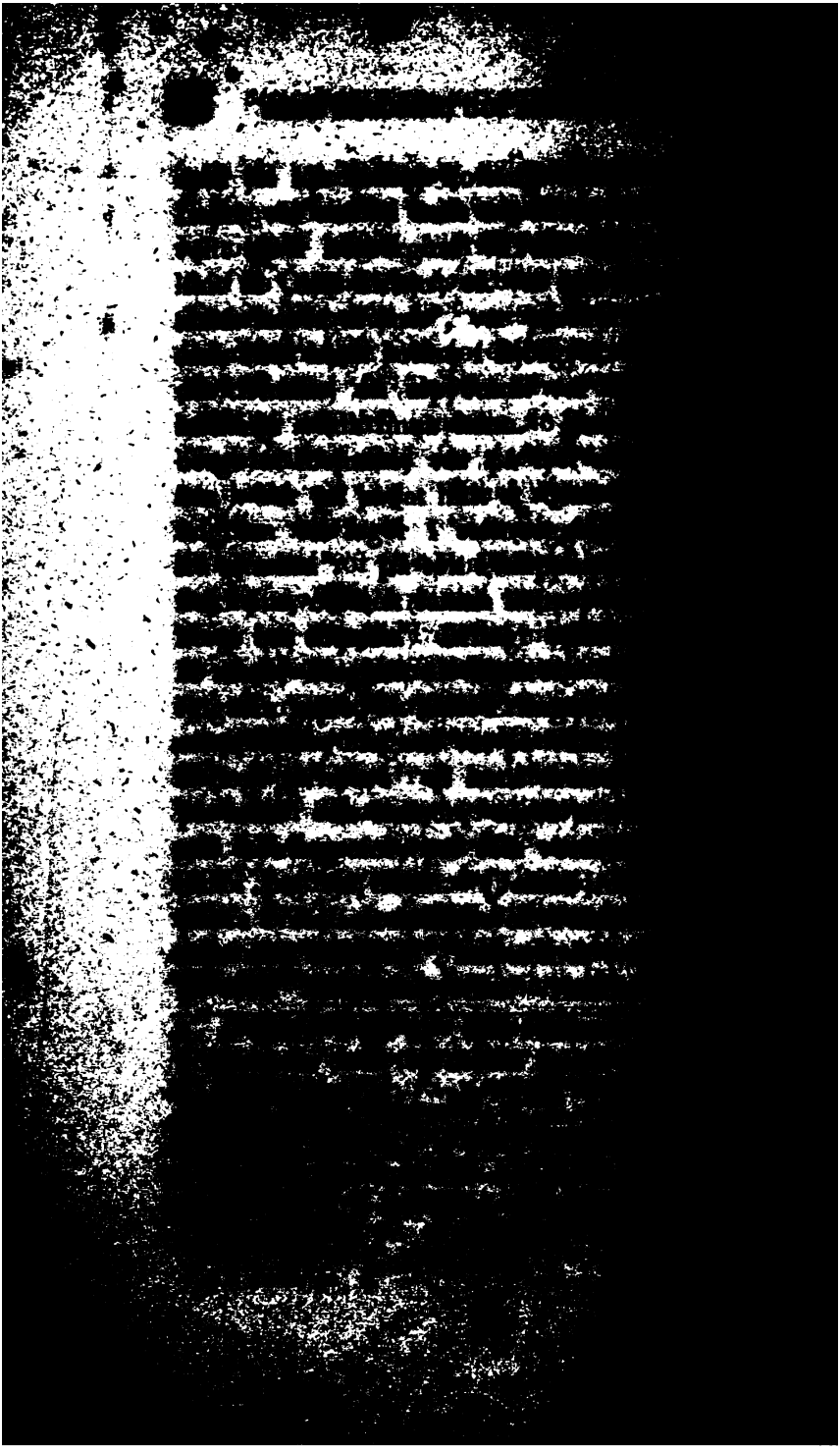

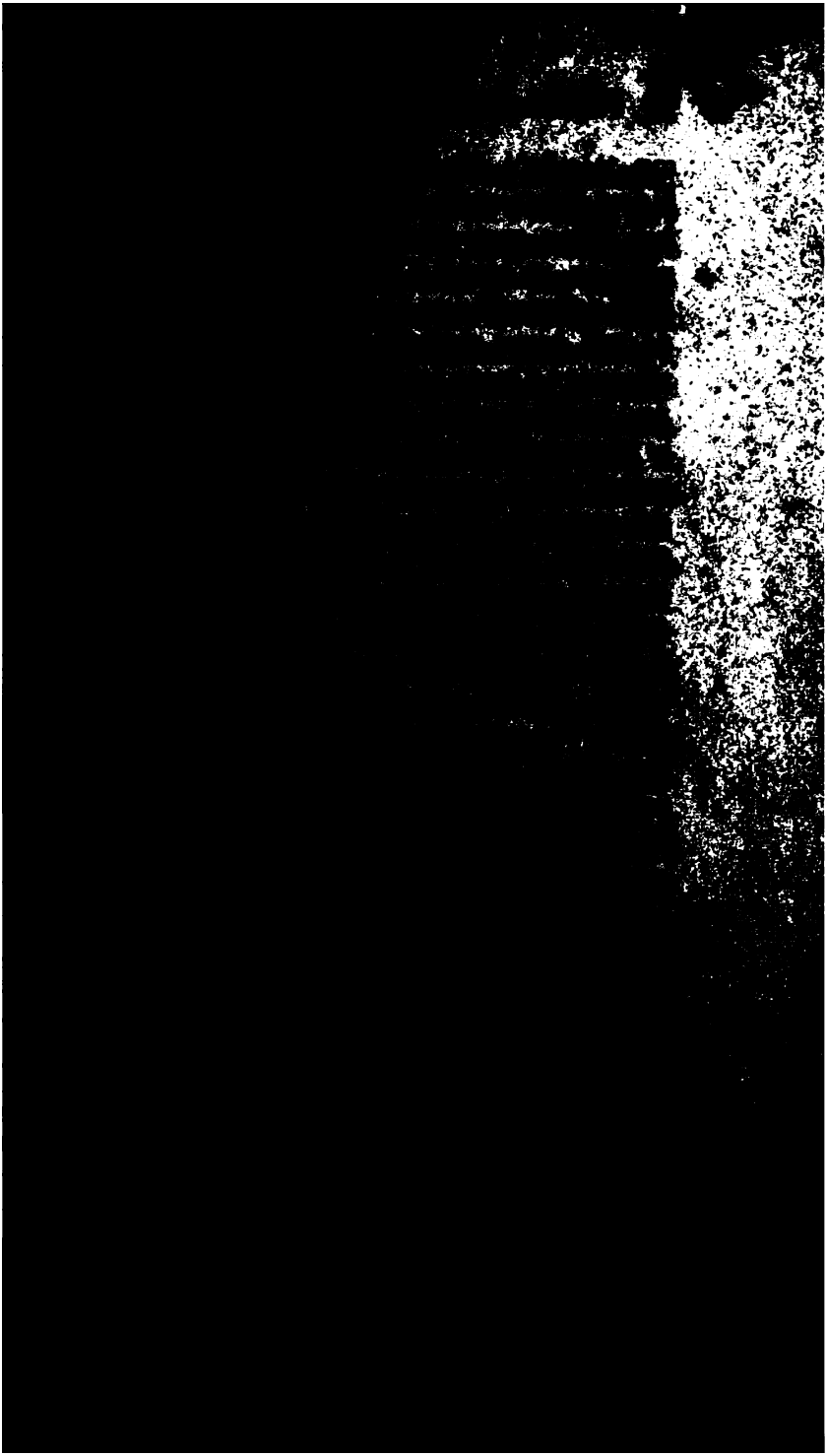

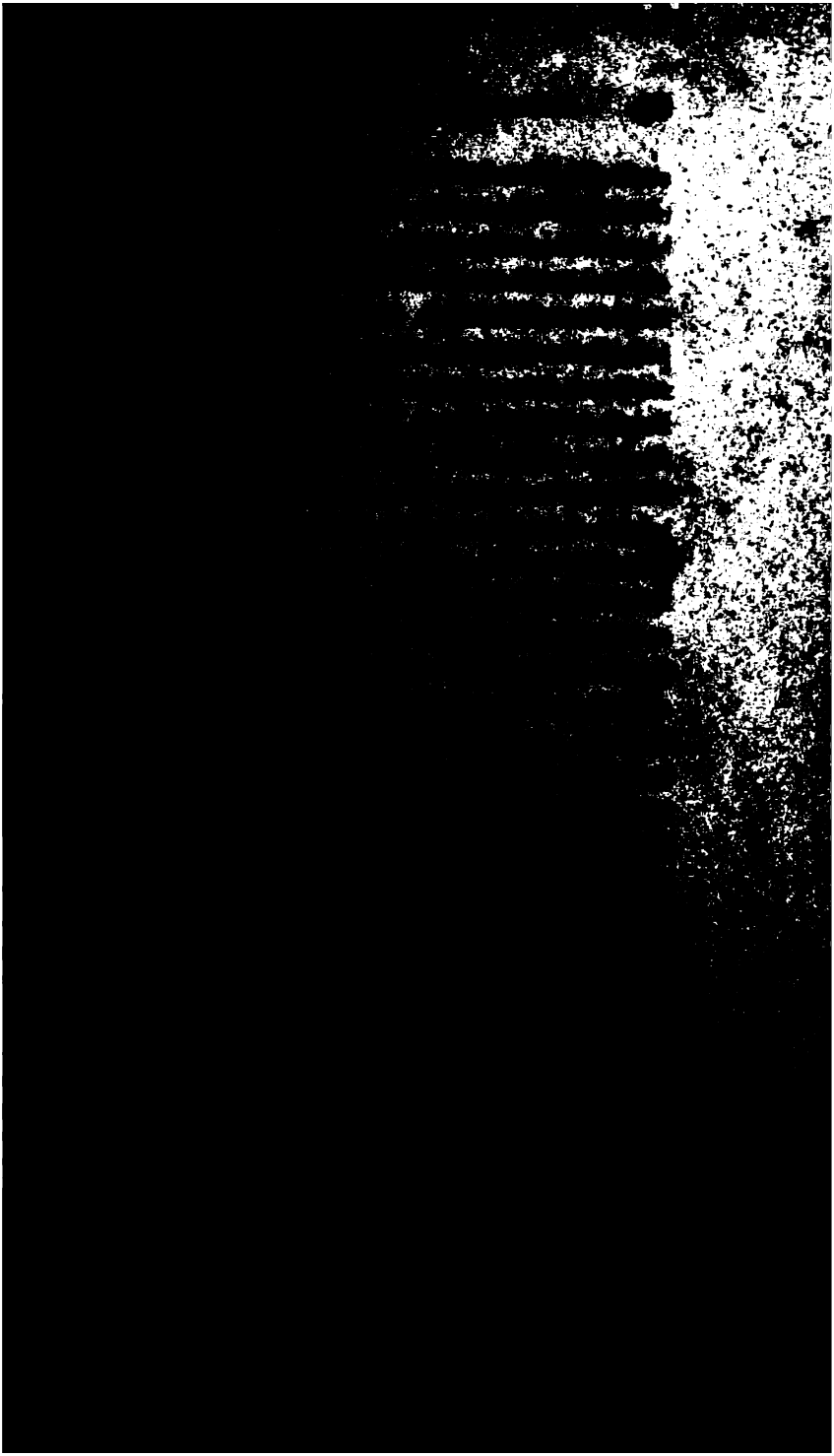

Konúngsdóttir hugði at Pètr mundi fallinn, áðr henni var sagt[1]. Dvöldust Baglar þar um nóttina, fóru síðan til Björgynjar.

Frá konúngi ok jarli.

18. Þeir konúngr ok Hákon jarl[2] fóru austan úr Víkinni, ok komu norðr litlu fyri jól. Þeir lágu[3] lengi í Seleyjum, en er Baglar spurðu [til Birkibeina[4], fóru þeir or bænum, ok lágu um nóttina í Bárðarsundi, reyru um daginn í Hvísvíkr[5]; þá var á sunnanveðr; [sigldu Birkibeinar þá ok lögðu at í Eldeyjarsundi[6]. Þá spurðu þeir[7] at Baglar voru fyri [sunnan Storð, reyri jarl þá[8] suðr með öll lèttiskipin[9]. Jarl lagði at við Títólfsnes um kveldit, spurði hann þá, at Baglar voru eigi um farnir. Baglar reyru suðr um nóttina, ok hugðu Birkibeina mundu vera alla samt í Eldeyjarsundi, [reyru þeir þá um nóttina til Títólfsness. Arnbjörn fór fyrstr með IIII skútum, þá varð vörðr Birkibeina varr við[10] ok kallaði hátt: af tjöldin, hèr ferr ófriðr. Þeim Böglum þótti þetta undarligt[11]; rendu þá skúturnar[12] fram fyri höfnina, sá þeir þá elda á landi ok skipin er bar við eldsljósinu [ok höml-

[1]) at komst hann undan, *b. F.* [2]) ok lið þeirra allt, *b. F.* [3]) um haustit, *b. F.* [4]) at Birkibeinar voru komnir í Körmtsund, *F.* [5]) Hvistvík, *F.* [6]) Baglar sigldu þá í Eldeyjarsund, *F.* [7]) Birkibeinar, *F.* [8]) innan Stað, fór Hákon jarl, *F.* [9]) en konúngr var eptir, *b. F.* [10]) *frá* [en er þeir komu fyri Láfúngsnes, sneru þeir á fjörðinn til Títólfsness, ok var á landviðri, þeir Arnbjörn lágu fyrir á fjórum skipum nærr landi, ok varð varr við vörðu Birkibeina, *F.* [11]) þvíat þeir hugðu at Birkibeinar mundu ekki nær, *b. F.* [12]) skipin, *F.*

dags. Um myrgininn eltu Birkibeinar upp í Vaðilsey Arnbjörn, bróður Sörkvis snáps; þar fèll Arnbjörn við Vta mann. Birkibeinar fóru leið sína norðr til Björgynjar. Baglar komu um myrgininn í Haugasund með sínu liði, þá komu þar til konúngs brèfamenn Nikulásar biskups, lèt konúngr lesa upp brèfin; var þat þar á at þeir skyldu sættast, Birkibeinar ok Baglar, ok hvârigir skyldi öðrum mein gera; þá var skamt til jóla. Baglar skiptu liði sínu um jólin á Agðir, eptir þat fara þeir austr til Túnsbergs, ok dvöldust þar um vetrinn. Nikulás biskup hafði farit áðr um sumarit norðr til þrándheims, á fund þóris erkibiskups; kom þat ásamt með þeim, at þeir skyldu leggja á allan hug at þeir sættist, Birkibeinar ok Baglar; fór Nikulás biskup þá austr aptr, hófust þá upp brèfsendíngar millum manna. Um vârit fór Nikulás biskup út til Túnsbergs á fund Filippus, áttu þeir þá stefnur sín á milli. Þá mælti konúngr: herra biskup! segir hann, hvern stað á sættar umleitan þessi, er þèr farit með? Biskup svaraði: herra, segir hann, þat er upphaf at, at þèr erut III höfðíngjar, skal sinn þriðjúng lands hafa hverr yðar; skulut þèr, herra, hafa Víkina ok Upplönd, ok er þat ekki jafnt er þrándheimr er; þar er nú sultr ok seyra, en hèr er árferð góð. Vèr erkibiskup höfum þat hugsat at þèr skulut fá Kristínar, dóttur Sverris konúngs, er af beztri ætt er komin í Noregi; mætti svâ verða at þit ættið sonu samt, mun mönnum þá þikkja lítils um

irtveggju, svâ ok erkibiskup ok Nikulás biskup; hittust þeir þar um haustit; lágu Birkibeinar við Hvítíngsey, en Baglar við Nauteyna, fóru þá menn á millum, ok því næst fundust þeir sjálfir. Birkibeinar voru miklu fjölmennari, töluðu þá biskupar ok sögðu upp hver sætt ætluð var; var þá sem opt kann verða at hvârumtveggjum þótti nakkvat dregin sín orð; veittu Birkibeinar þá orskurð at Filippus skyldi hafa land (eigi) lengra norðr en til Rygjarbits ok eigi suðr lengra en til Svínasunds; hann skyldi ok niðr leggja konúngs nafn, en hafa slíka nafnbót sem Íngi konúngr vildi gefa honum. Þessi sætt var svardögum bundin, svâ ok um manna aftökur flokka ámillum, þá skyldu hvârigir hefna nè heimta gjöld fyri, svâ um fjár uptekt, hvârir sem tekið höfðu. Unnu þeir nú sættareiðana, fyrst höfðíngjarnir, Íngi konúngr ok Hákon jarl ok Filippus, síðan lendir menn ok sýslumenn, tvennar tylftir af hvârum; lauk svâ þínginu at grið voru sett ok trygðir veittar, mælti þar fyri Gunnarr grjónbakr. Annan dag eptir festi Filippus sèr Kristínu konúngsdóttur. Þá gerðist kurr í hvârutveggja liðinu af þeim mönnum, er fèlausir voru ok höfðu þó nafnbætr; var þá þat ráð gert, at eptir um vârit skyldu þeir herja til Suðreyja ok afla sèr fjár; ætluðust þá til menn af hvârutveggja liðinu. Þá gerðu þeir ok sitt ráð Pètr steypir ok Hreiðarr sendimaðr; hann átti Margrètu, dóttur Magnúss konúngs; ætluðu þeir at fara út í Jórsalaheim; skildust þá at svâ mæltu; fóru Baglar austr, en Birkibeinar til Björg-

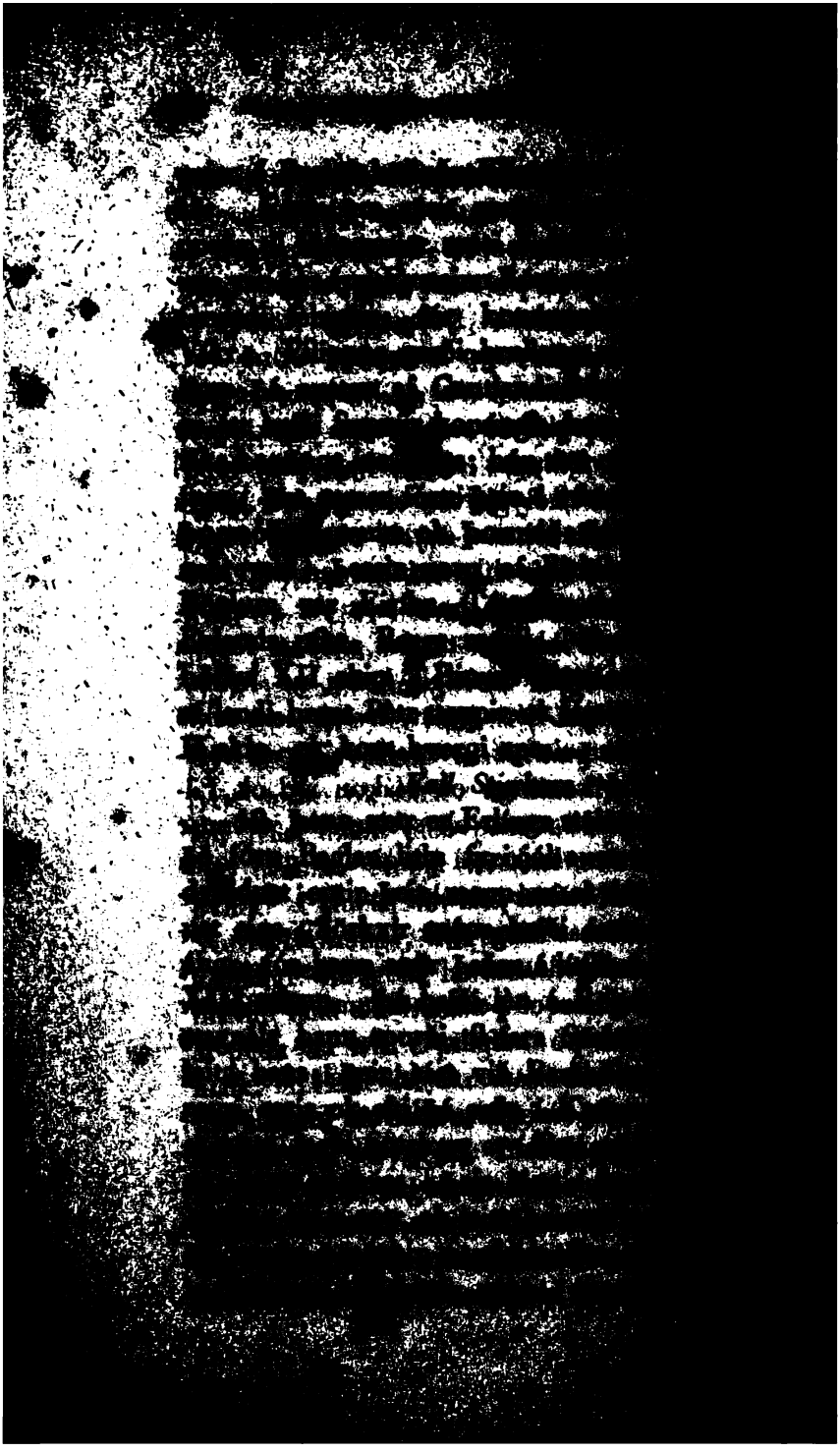

KONG HAGEN SVERRIS SÖN,

som bleff kaldet den Gamle.

STRAX efter Kong Sverris afgang ginge Birkebenerne tilskibs met deris Höfvitzmand Hagen Galin (hand var Geciliæ sön, K. Sverris Systers) oc Peter Steiper, som oc var K. Sverris Systersön. De hafde med sig de Brefve, som K. Sverre hafde tilforn ladet skrifve til sin sön Hagen, som för er omtalit, oc de seilede nord med et skib, vel bemandet. Oc der de komme for Stadshaff, seilede de udenskjærs nord til Trondheims Minde, fordi at Baglerne (det er K. Ingis Krigsfolck) hafde indtaget Landet ved Sjösiden udi Sogn oc Fjordene, oc begge Möre oc Rumsdal, oc laa der udi store hobe, oc der de komme indtil Nidros, lagde de ind til Kongens Gaard, der Messen var sjungen, oc nogen af Kongens Folk komme dennem til möde, oc hilsede dennem venlig, oc spurde dennem om tidende, oc besynderlig hvorledis Kongen lefvede, thi de hafde hört, at hand var kranck. Birkebenerne svarede, at det var nu bedre med hannem, oc de spurde, hvor Hagen Kongens Sön var: Dennem bleff sagt, at hand var hjemme udi sit Herberg.

SAGA HÁKONAR KONÚNGS SVERRISSONAR,

er kallaðr var hinn harmdauði[1].

Þegar eptir andlát Sverris konúngs gengu Birkibeinar á skip, með höfðíngja þeirra, Hákoni galinn, hann var son Cecilíu, systur Sverris konúngs, ok Pètri steypir, öðrum systursyni Sverris konúngs. Þeir höfðu með at fara brèf þau, er Sverrir konúngr hafði áðr ritat látið til Hákonar sonar síns, sem fyrr er getið; sigldu þeir norðr, ok höfðu eitt skip vel skipat. Ok er þeir komu fyrir Staði, sigldu þeir útleið norðr til þrándheimsmynnis, því Baglar hèldu land allt með sjó, um Sogn ok Fjörðu, Mæri hvâratveggja ok Raumsdal, ok höfðu þar setur fjölmennar. Ok er þeir komu inn til Niðaróss, lögðu þeir at í konúngsgarði, þá er messa var súngin; komu þar þá nokkurir af konúngsmönnum til móts við þá, ok fögnuðu þeim blíðliga; spurðu þeir tíðinda, ok einkanliga, hversu konúngr mætti: því þeir höfðu spurt, at hann var sjúkr. Birkibeinar sögðu hann nú betr mega, ok spurðu, hvar Hákon væri, konúngsson. Þeim var sagt, at hann var heima at herbergi sínu; gengu þeir þá upp til Krists-

[1]) *þannig P*; hinn gamli *stendr þarámót i Clausens útleggíngu; eginlega ætti hér at bætast við:* svo ok af Guttormi ok Inga.

De gingue op til Christkirck, [illegible]
Gaard, og lude Haren udkalde [illegible]
noget [illegible] af gave [illegible]
gen sick til [illegible]
oc Peter Steiper, met noget af [illegible]
til sig, oc de [illegible] iver [illegible]
gafve de hannem sting tilkjende [illegible]
afgang, oc antvordede hannem Ber[illegible]
tiegen stund met hannem. De[illegible]
Kongens sin sammenkalde alt [illegible]
Hofsinder, oc gaff dem disse [illegible]
oc blev hend strax paa den [illegible]
og tagen til en Höfding ofver [illegible]

Oen Yearen dareefter lod [illegible]
Bönder i Trondelagen til Oi[illegible]
der saa Tingit igen til Konge[illegible]
og [illegible] Bonde [illegible] Sverrom[illegible]
Kongensin. Der efter tog [illegible]
[illegible] Hofsinder, oc alle [illegible]
sinder, komme til hannem, oc [illegible]
Mand over Lagene, [illegible]
[illegible]

bændr, en sínum mönnum var hann harðr ok stríðr ok refsíngasamr, bæði með hörðum orðum ok annari hegníngu, ef þeir gerðu á hluta bænda.

Bændr á Upplöndum ok nokkrir handgengnir menn konúngs gjörðu samnað, ok fóru út til eyjarinnar í Mjörs á smám bátum ok flotum, þvíat Íngi konúngr hafði taka látið öll róðrarskip ok ferjur ok færa til eyarinnar. Þeir komu út þángat fyrir dag, ok sóttu heim að konúngsgarði, sat konúngr þá enn, ok drakk með mönnum sínum. Einn af varðmönnum kom inn, ok kvað óvini fara at bænum. Konúngr ljóp upp, ok bað menn vâpnast ok út gánga ok láta sik eigi myrða í húsum inni; gekk hann sjálfr út í fyrra lagi, ok var skömm hríð, áðr hann fèll ok mestr hluti liðs hans. En er þat spurðu Baglar, þeir er annarstaðar höfðu setu, hvarf þeim hugr, ok flýðu sumir til Svíþjóðar, sumir til Danmerkr, ok nokkurir til frænda sinna; þeir voru ok nokkurir, er sátta leituðu af Hákoni konúngi, ok var þá allr sá flokkr eyddr ok í sundr dreifðr.

Hákon konúngr sat þann vetr í þrándheimi, ok eptir jól gjörði hann mann til Upplanda ok austr til Víkr með brèfum ok orðsendíngum, hversu hann vildi, at sýslumenn hans ok alþýða skyldi fram fara, sagði hann ok, at hann myndi koma um sumarit eptir austr til Víkrinnar. Hann sendi ok boð ok vinsamlig brèf til Svíþjóðar, at Margrèt drotníng ok frú Kristín skyldu til hans koma, ok hèt þeim miklum

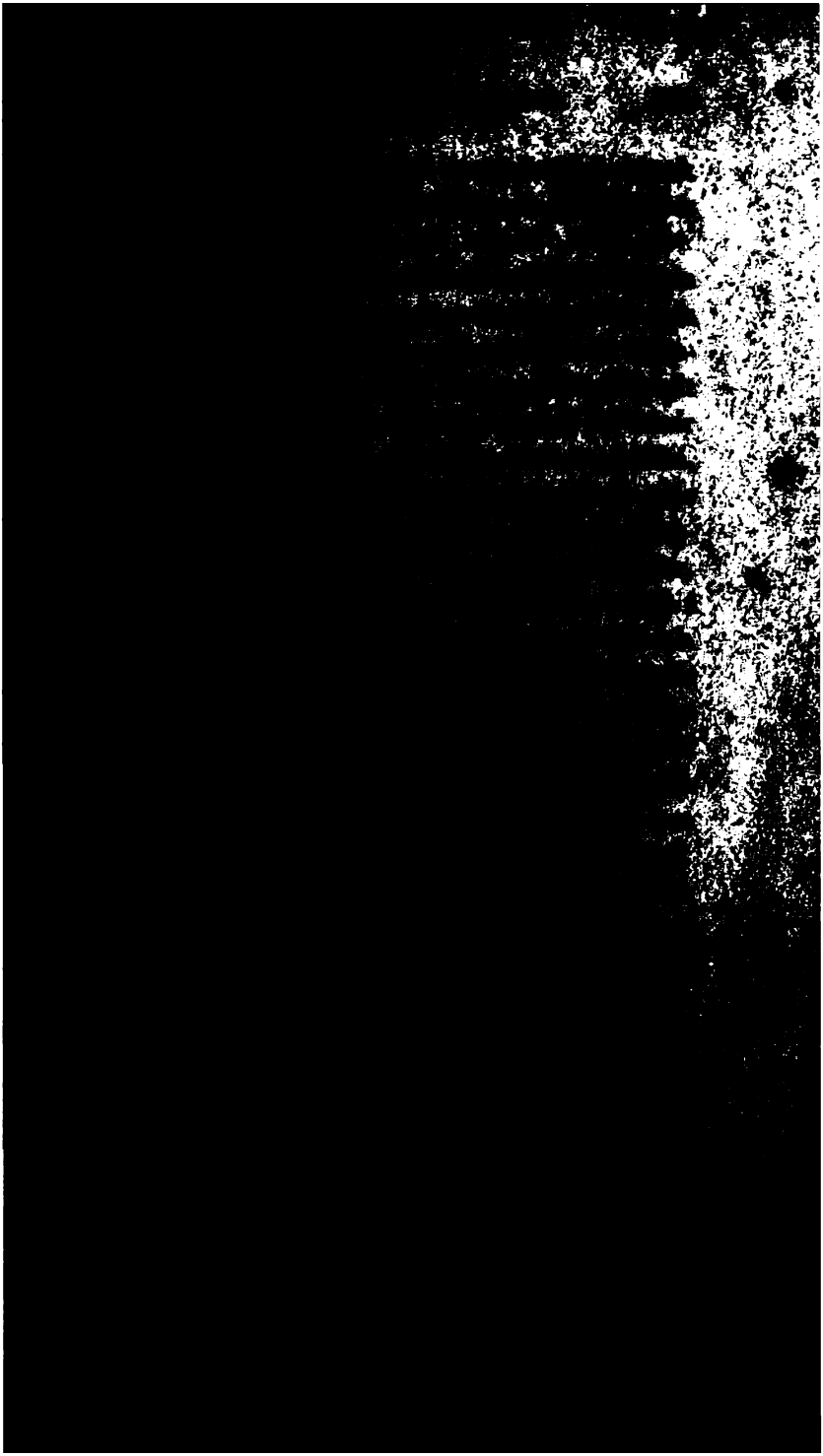

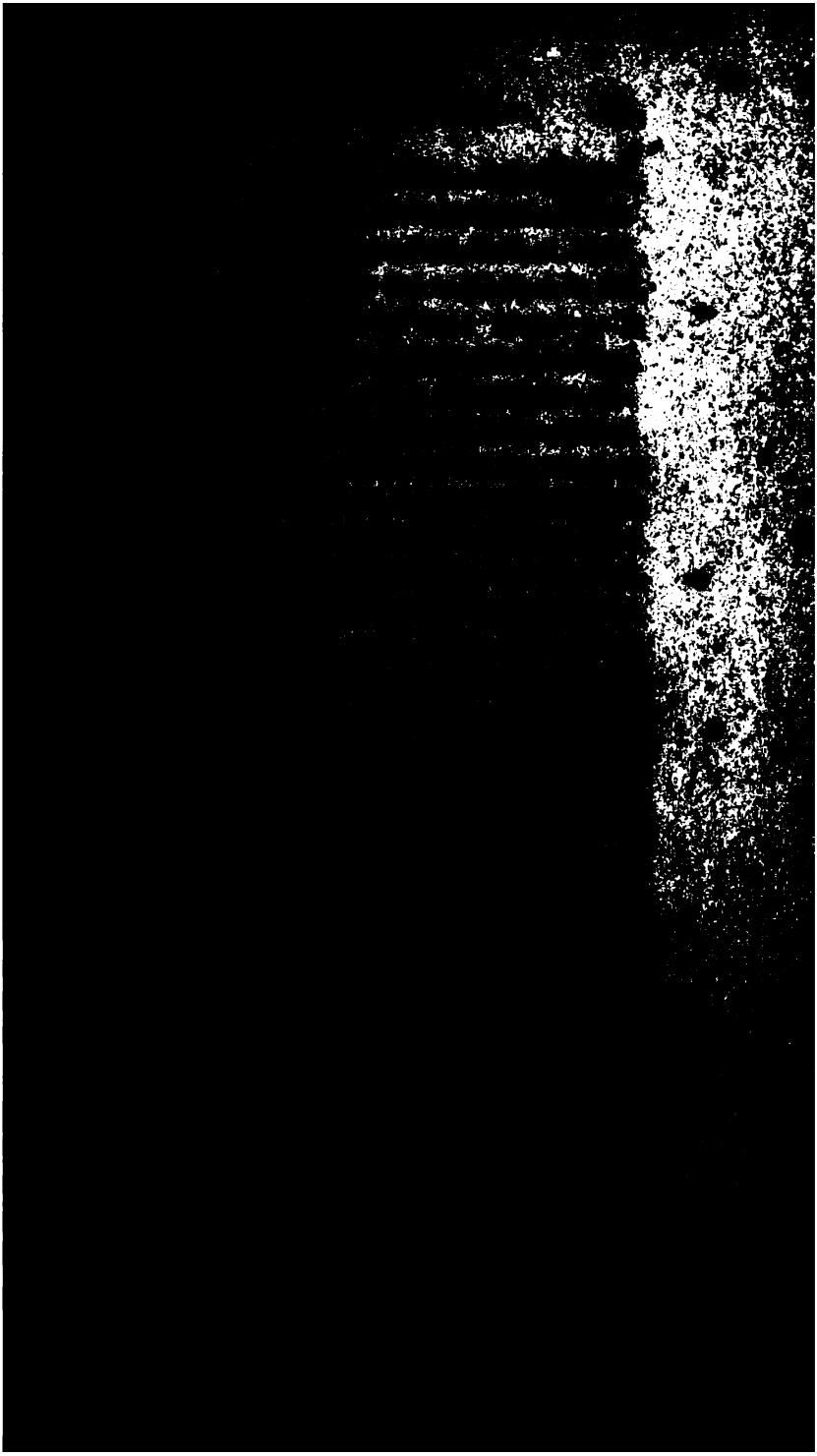

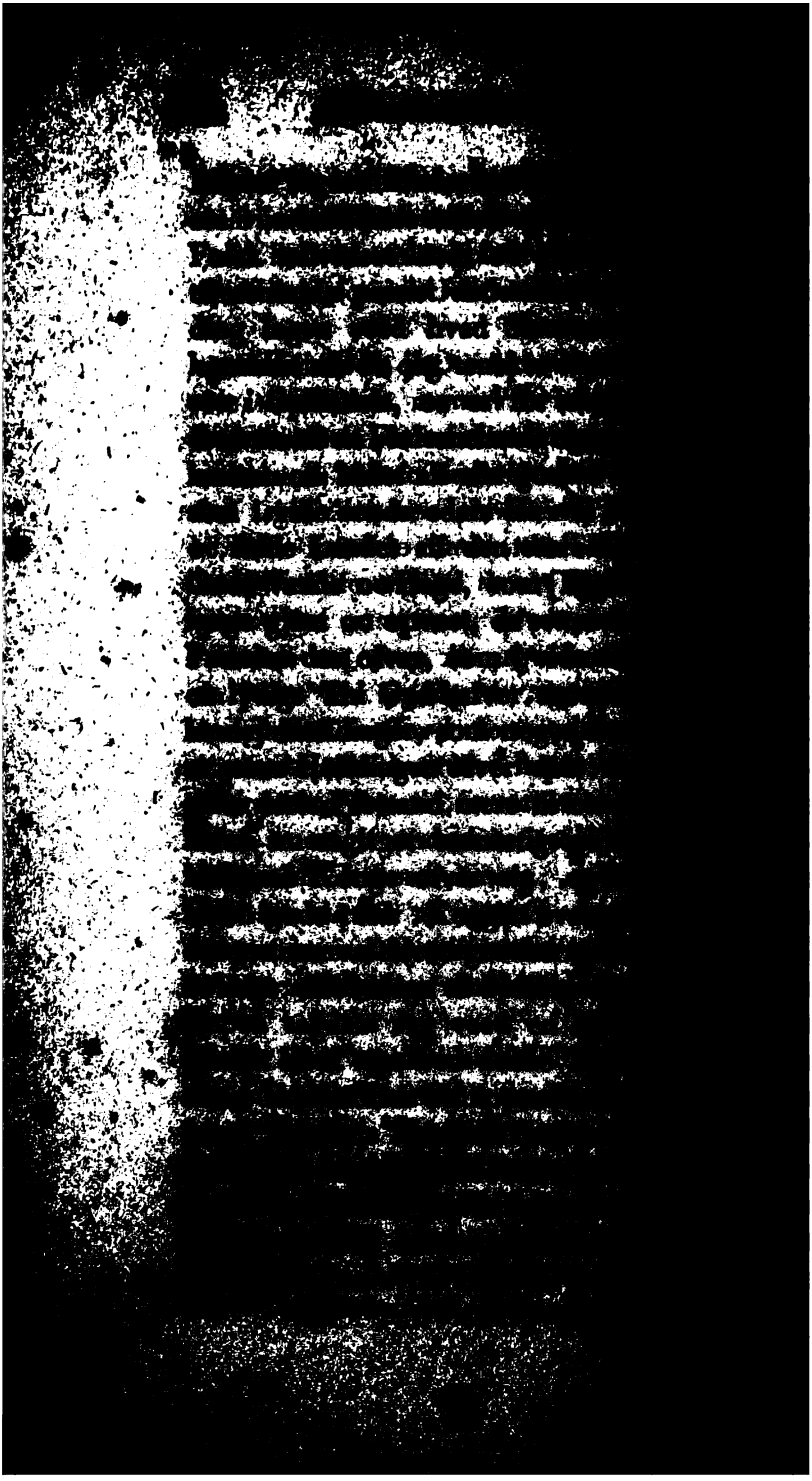

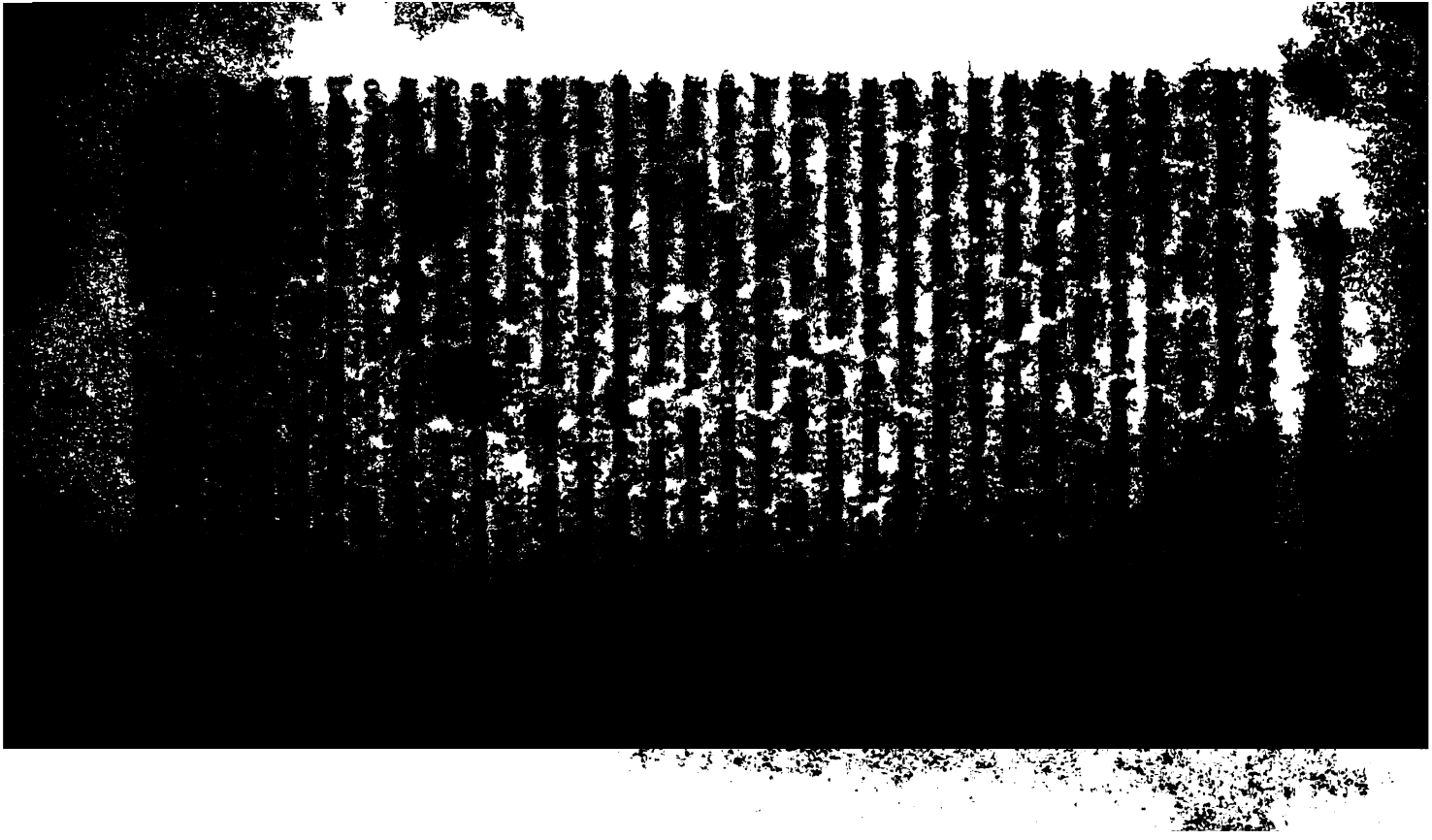

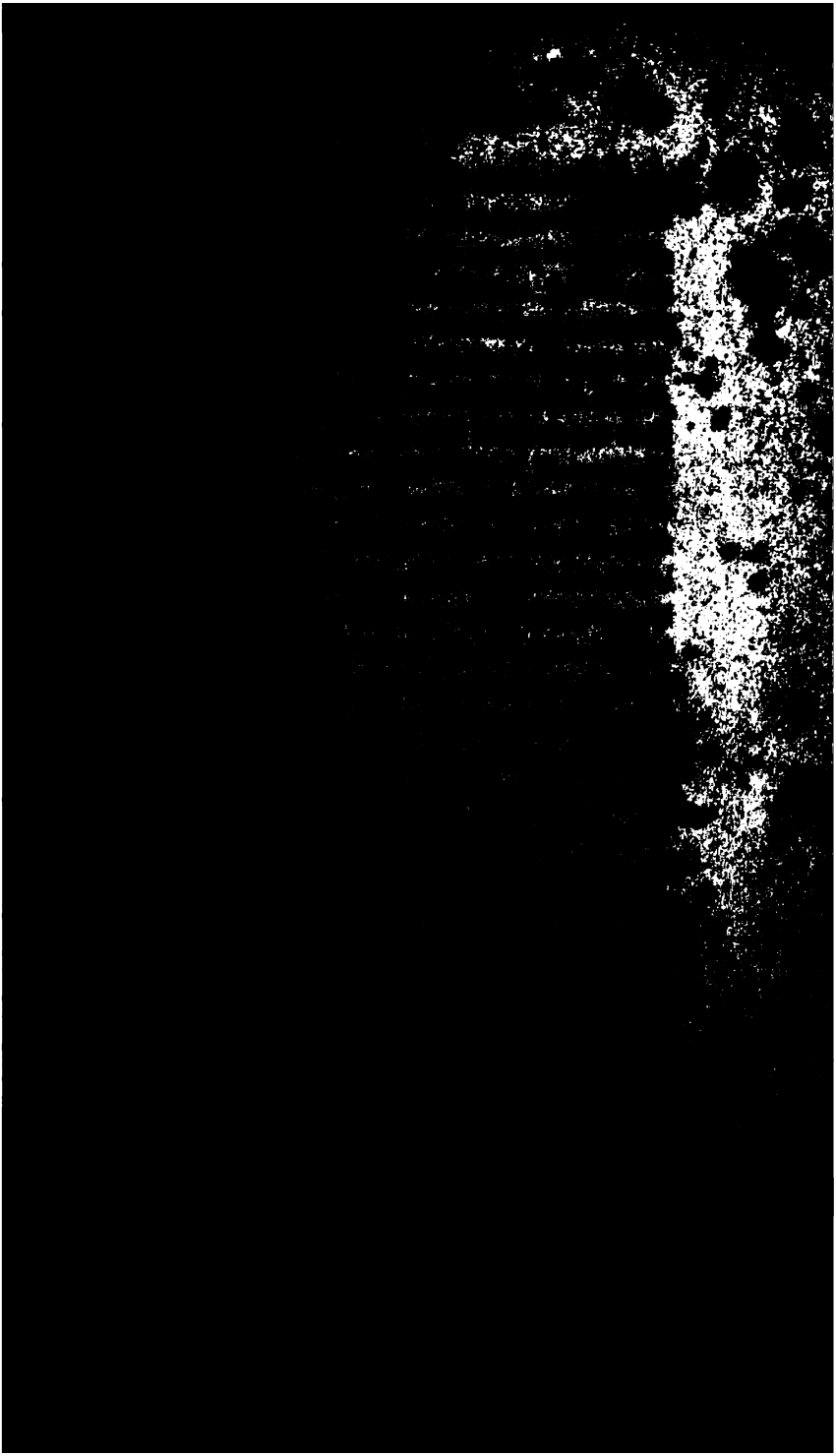

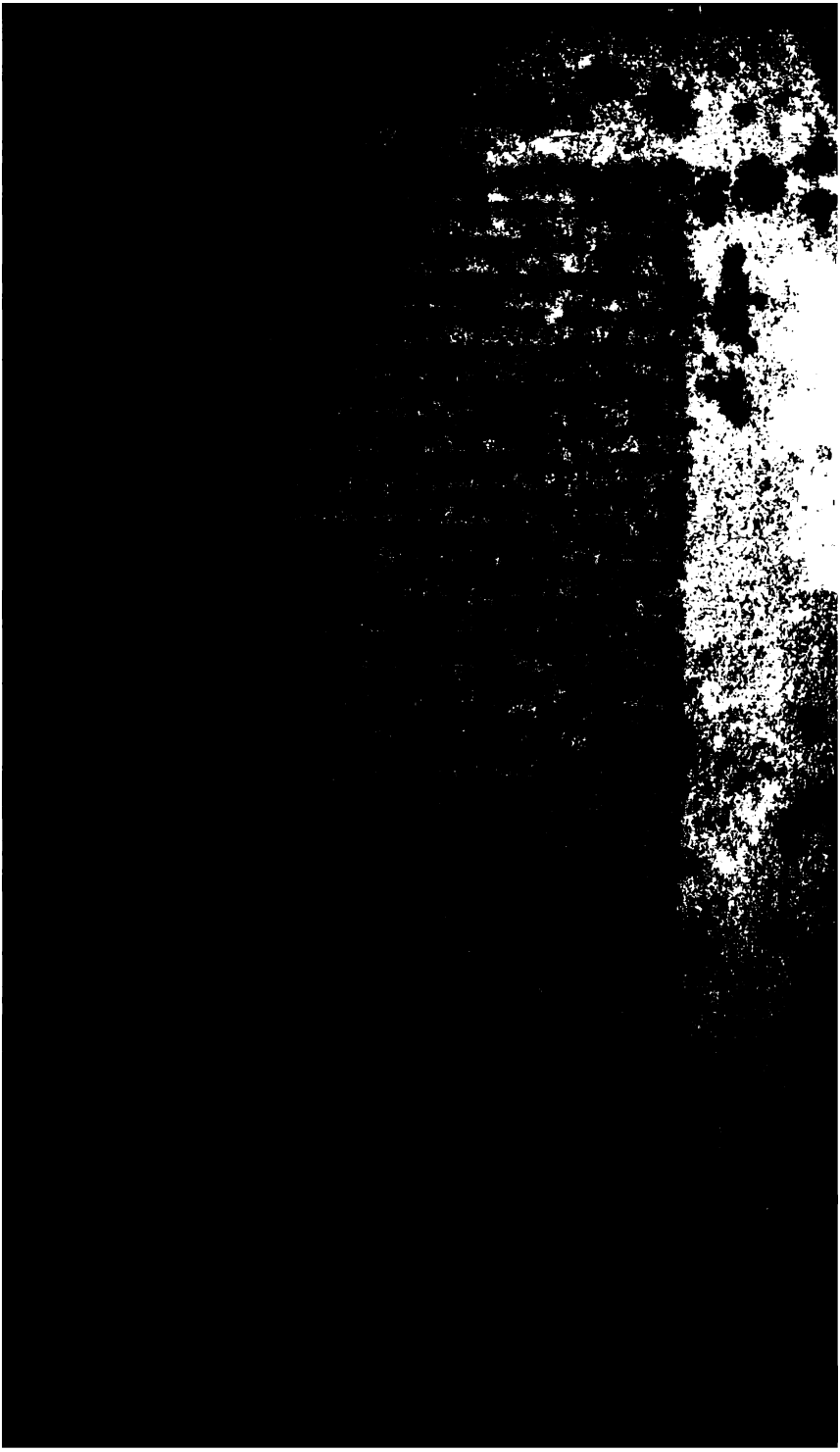

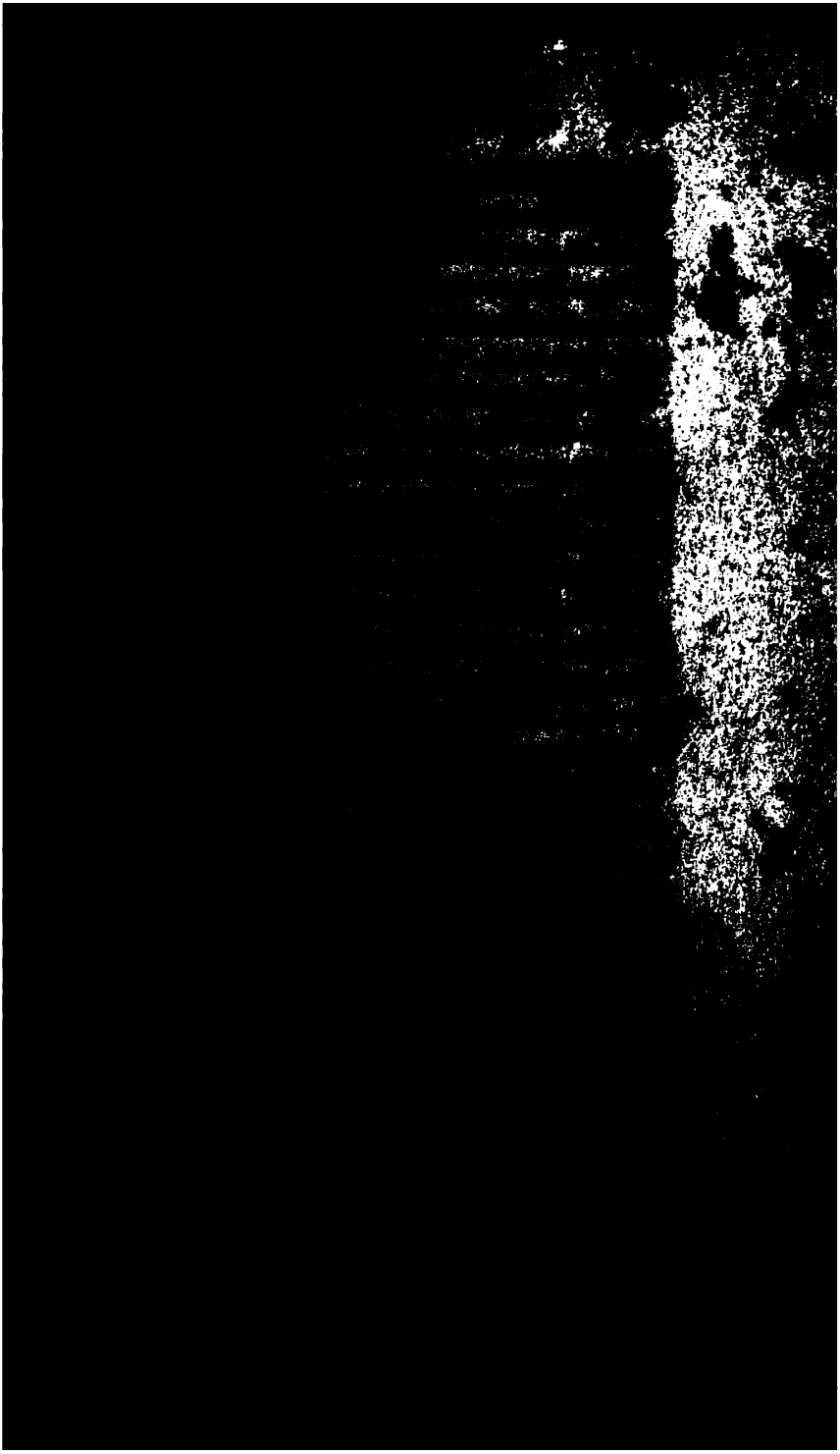

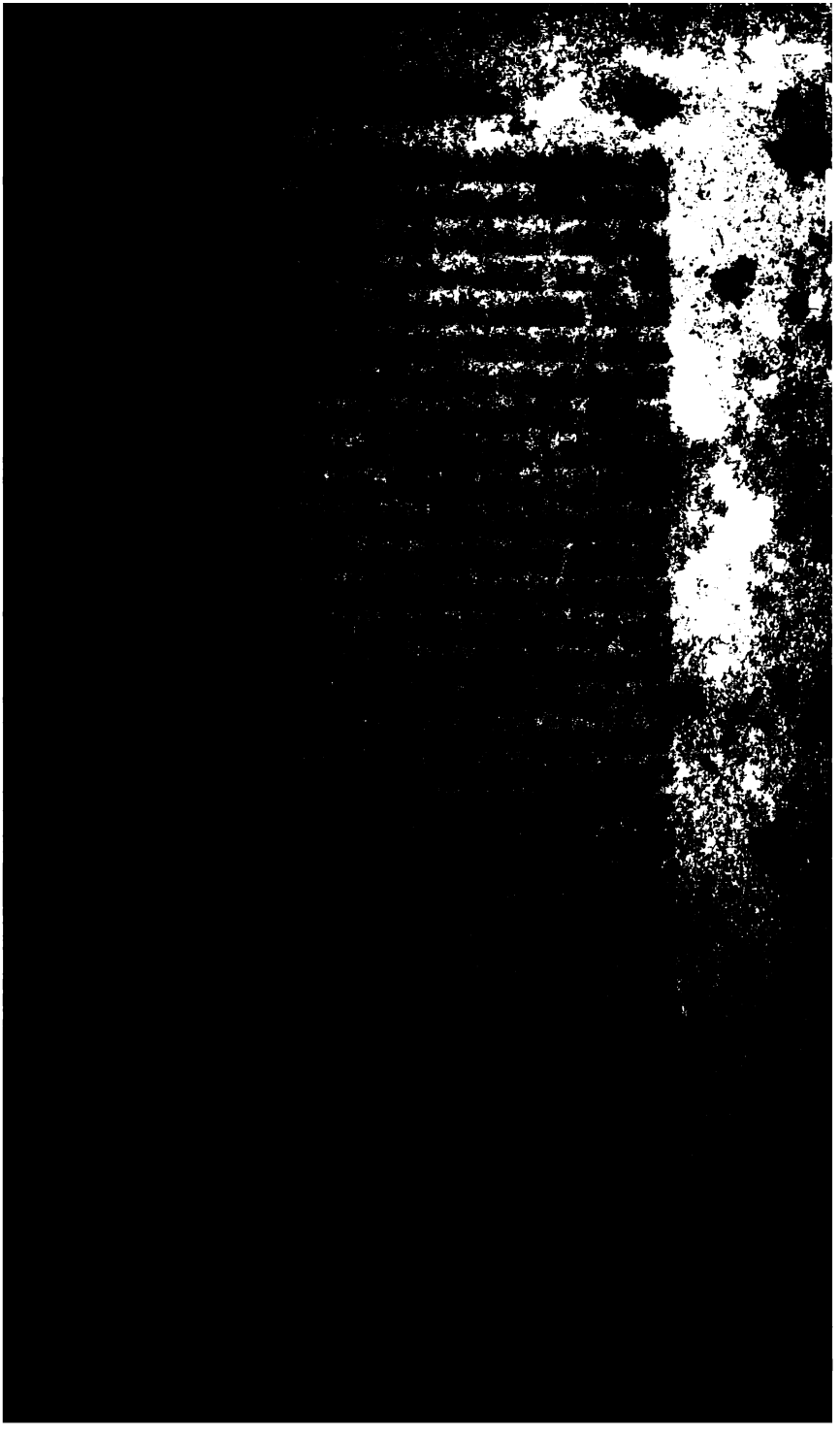

Den samme Vinter sende Bisp Niclaus sine Mend op til Valders, oc vilde lade tage Baard Gutorms Söns Sönner, Gutorm oc Skule. Men Erling Bonde, som dem hafde til at opfostre, fick kundskab der aff, oc hand forsende dem hen i en Skouffbygd, at blifve der saalenge som Baglerne vaare i Valders, siden sende hand dem til Trondheim, til Kong Ingi deris broder, oc de blefve hos hannem. Den samme Vinter var Erick, som siden bleff Konge i Sverrig, hos K. Ingi. Oc samme Vinter i Jul gjorde Hagen Jarl Bryllup med Fru Christin Svenska, oc om Sommeren der efter böd K. Ingi leding ud ofver alt Trondelagen, oc alt norden for Stad.

K. Ingi oc Hagen Jarl droge norden til med en stor Skibs-Flaade oc Krigshær, oc vaare mange deris Höfdinger synder i Landet for dennem i deris Læne: Einer Kongens Maag var i Stavanger, oc Baglerne hafde udgjort 27 Skuder oc Jacter, oc actede at drage til Bergen. Der de komme til Fjeldbyrg, spurde de at Einer Kongens Maag vaar i Stavanger med sit Folck, oc viste intet aff deris komme. De seilede aff tiligen om dagen, oc komme ved Middagstid ind til Stavanger. Einer var den tid paa en stefne om nogen forligelse, oc hand tenckte icke, at Baglerne skulde saa snart komme ofver hannem. Oc der hand saa at hand kunde icke undkomme, löb hand op i Taarnit i S. Svetonii Kircke, oc Baglerne bröde Kirkedörren oc böde Einar Fred oc Leide, oc paa det sidste gick hand med sine Mend ned aff Taarnit, oc ind i Chorit, oc der

Þann sama vetr sendi Nikulás biskup menn sína upp á Valdres, ok vildi taka láta sonu Bárðar Guttormssonar, Guttorm ok Skúla; en Erlíngr bóndi, er þeir voru at fóstri með, hafði njósn af því, ok sendi þá burtu í afdal nokkurn, dvöldust þeir þar, meðan Baglar voru í Valdresi. Síðan sendi hann þá til Þrándheims á fund Inga konúngs bróður þeirra, ok voru þeir með honum. Þann vetr var Eirekr, er síðan varð konúngr í Svíþjóð, með Inga konúngi, ok á þessum sama vetri at jólum gjörði Hákon jarl brúðkaup sitt, ok fèkk frú Kristínar hinnar sænsku, ok um sumarit eptir hafði Ingi konúngr úti leiðángr um öll þrændalög ok allt fyrir norðan Stað.

Ingi konúngr ok Hákon jarl hèldu norðan, höfðu þeir fjölda skipa ok her mikinn; margir lendir menn þeirra voru suðr í landi fyrir þeim í sýslum sínum: Einar konúngsmágr var í Stafángri. Baglar höfðu búit tuttugu ok sjö skútur ok lèttiskip, ok ætluðu til Björgynjar. Þá er þeir komu til Fjölbyrju, spurðu þeir, at Einar konúngsmágr var í Stafángri með sveit sína, ok vissi ekki um komu þeirra, ok komu nær miðjum degi inn í Stafángr. Einar var þann tíma á sáttarstefnu nokkurri, ok hugði eigi at Baglar mundu svâ brátt koma á hendr honum; ok er hann sá, at hann fèkk eigi undan komizt, ljóp hann upp í turninn í kirkju hins helga Svítuns. Baglar brutu upp kirkjuna, ok buðu Einari grið, ok gekk hann at lyktum með sínum mönnum niðr af turninum ok innar í kórinn, vann

svor hand en Eed, at hand aldrig der efter skulde stride imod Erling Stenveg. Oc der efter ginge de ud aff Kirken med hannem. Da vilde Erling oc Höfdingerne holde den Lejde, men Krigsfolcket vilde raade. Der Einer saa, hvorledis det vilde gaa, sagde hand: Kranck oc svigfuld er Baglernis fred oc lejde, oc strax bleff hand dræbt med 4 sine Mend, oc tilforn hafde de dræbt heden ved 50 af dennem, som de hafde tagit ud af Kircken, endog de hafde gifvit dennem lejde. Baglerne finge stort roff oc bytte i Stavanger, oc droge saa tilbage igjen til Tonsberg.

K. Ingi oc Hagen Jarl komme med deris Skibsflaade oc gandske Hær til Bergen, oc töfvede der nogen stund, oc seilede siden Öster i Landet. Baglerne vaare da i Tonsberg oc hafde ferdiget deris Skibe, oc vilde drage nord i Landet: Men der de spurde Birkebenernis komme, ginge de i raad sammen, hvad de vilde gjöre: Bisp Niclaus raadde dennem at drage til Danmarck, oc stride icke mod Ofvermacten. Det raad bleff vedtagit, oc Baglerne sejlede til Halland, oc lagde sig der i Hafn nogen tid lang. Birkebenerne droge til Tonsberg oc sammen kaldede Hougeting, oc der bleff K. Ingi tagen til Konge af Landssotterne, oc Hagen til Grefve. Der efter droge de til Sarpsborg, oc bleff K. Ingi ocsaa paa Borge ting samtyct til Konge ofver alt Landet, oc Hagen til Grefve, oc de lagde all Vigen under sig, oc sette Befalningsmend ofver Lænene, oc droge siden til Tonsberg igjen.

Der Baglerne det spurde, blefve de saa til

hann þeim þar þann eið, at hann aldri síðan skyldi berjast í móti Erlíngi steinvegg. Síðan gengu þeir með hann út or kirkjunni, vildi þá Erlíngr ok höfðíngjar halda griðin, en liðit vildi ráða. Ok er Einar sá, hvernig fara mundi, mælti hann: veil ok flárað grið Bagla; var hann þegar drepinn ok fjórir hans menn, en áðr höfðu þeir drepit af þeim nær fimm tygi[1], er þeir höfðu út tekit or kirkjunni, þótt þeir hefði þeim áðr grið gefit. Baglar fengu mikit herfáng í Stafángri, ok fóru við þat aptr til Túnsbergs.

Íngi konúngr ok Hákon jarl komu með öllum her sínum ok skipaliði til Björgynjar, ok dvöldu þar nokkura stund, sigldu síðan austr í land. Þá voru Baglar í Túnsbergi, ok höfðu búit skip sín, ok ætluðu norðr í land. En er þeir spurðu komu Birkibeina, gengu þeir á stefnu, hvat þeir skyldi ráðs taka. Nikulás biskup rèð, at þeir færi til Danmerkr, ok berðist eigi við ofrefli. Þat var ráðs tekit, ok sigldu Baglar til Hallands, ok lágu þar í höfn nokkura hríð. Birkibeinar hèldu til Túnsbergs, ok stefndu Haugaþíng, var þar Íngi til konúngs tekinn, ok gefit Hákoni jarlsnafn af bóndum. Síðan fóru þeir til Sarpsborgar, var Íngi ok til konúngs tekinn á Borgarþíngi yfir allt land, ok Hákoni jarslnafn gefit; lögðu þeir undir sik alla Víkina, ok settu menn í sýslur, ok fóru síðan aptr til Túnsbergs.

Þá er þetta spurðu Baglar, gjörðu þeir þat

---

[1]) *Hér mun hinum danska útleggjara aptr misskilizt hafa, þá 50 (eða 40) manns fengu grið; sjá bls. 12 ok 3ðja brots 2ðu [illegible] frumritsins.*

raads, oc Grefve Philippus drog nord i Vigen, oc med hannem Arnbjörn Jonsön, Philippus aff Veginne, Reider Sendemand, Niclaus Botolffsön, Atle Gredmand, Helie Byriesön, ok hafde heden ved 20 skib med sig: Erling Stenveg bleff efter i Halland, med nogit aff Folcket, oc Bisp Niclaus vaar tilforn dragen sönder til Kjöbenhafn, Baglerne seilede hastelig, oc actede at komme uforvarendis paa Birkebenerne. Oc der de komme i Haffsten Sund, lagde de dertil, oc vilde bie til om Aftenen, at de kunde sejle ofver Fjorden om Natten, oc der kom en liden Kog seilendis dennem forbi, oc lagde vester paa Fjorden. Da fornumme de at der monne komme tidende til Byen for dennem, thi lagde de ud paa Fjorden efter Koggen alt hvad de kunde. Oc der de kunde icke naa hannem, droge de tilbage igjen til Halland til deris Folck, oc strax der efter seilede med deris Folck ofver til Aalborg, oc töfvede der nogen stund, oc der kom Bisp Niclaus til dennem.

Den samme Sommer sette Birkebenerne Peter Steiper ofver Ryefylcke i Einer Kongens Maags sted, oc var Peter dragen öster med Birkebenerne, oc hafde set Ani sin Syster Sön oc Torkel Drage ofver Lænit i sin sted, da komme Serquer Snapper, Simon Erlingsön Stackhals, Halle Ogmundsön aff Egeland, Byrie aff Stange, ofven aff Oplanden ned i Hardanger, oc dræbte Erling oc hans Sön, hand var Torgrims Lænsmand aff Lydanæs: Siden droge de at söge efter Ani oc Torkild, oc komme uforvarendis paa

ráð, at Filippus jarl fór norðr í Víkina, ok með honum Arnbjörn Jónsson, Filippus af Vegini, Reiðar sendimaðr, Nikulás Bótólfsson, Atli griðmaðr ok Helgi Birgisson, ok höfðu nær tuttugu skipa. Erlíngr steinveggr var eptir á Hallandi með nokkrum hluta liðsins; en Nikulás biskup var áðr farinn suðr til Kaupmannahafnar. Baglar sigldu sem óðast þeir máttu, ok ætluðu at koma Birkibeinum á óvart, ok er þeir komu í Hafsteinssund, lögðu þeir þar at, ok vildu bíða aptans ok sigla um nóttina yfir foldina. Þá kom þar kuggr[1] einn lítill, ok sigldi um þá, ok lagði vestr á fjörðinn; sá þeir þá, at njósnir mundu undan þeim gánga til bæjarins, hèldu þeir því út á fjörðinn eptir kugginum allt slíkt er þeir máttu, ok er þeir fengu eigi tekit hann, fóru þeir aptr á Halland til liðs síns, ok sigldu þaðan með herinn yfir til Álaborgar, ok kom þar Nikulás biskup til þeirra.

Þat sama sumar settu Birkibeinar Pètr steypi yfir Rygjafylki í stað Einars konúngsmágs; var Pètr farinn austr með Birkibeinum, ok hafði sett Ána systurson sinn ok Þorkel dreka yfir lènit í sinn stað. Þá komu þeir Sörkvir snápr, Símon Erlíngsson stakkháls, Halli Ögmundarson af Eikilandi ok Birgir af Stöngum ofan af Upplöndum í Harðángr, ok drápu Erlíng ok son hans: hann var lendr maðr Þorgríms á Ljánesi. Þaðan fóru þeir at leita Ána ok Þorkels, ok komu

1) *Her hefir frumrit Pèturs prests Claussonar rèttara en yttra sögubrotiö; sjá bls.* 13, 14.

dennem i Karmsund, oc slog dennem ihjel med 35 Mend.

Baglerne knurrede, at de skulde töfve saa lenge i Aalborg, oc de sejlede ofver til Visk udi Halland igjen, oc de tage det raad for sig, at de sejlede til Ogsund, uden for Kongehelle, oc ginge der paa Landet, oc sende Loden Stallere oc Arnbjörn Jonssön, oc 200 Mend med alle deris skib, tilbage igjen til Halland. De lagde sönder i Vin Aa, oc sette deris skib der op: der gick Bisp Niclaus aff sit skib Bogeskreppen, oc drog Landvejs nord i Vigen. Baglerne droge da en part Landveys, oc en part med Skuder oc Jacter nord til Sarpsborg, oc der fra oc til Mjös, oc nord ofver Hedmarken, oc der de komme til lille Hammer, kom Gudleg Fladbond udaff Skoufven med 4 Mend, oc dræbte Od Tand Amund Lynssön, oc löb siden i Skoufven igjen. Siden droge Baglerne nord ofver Fjeldet til Orckedal, oc siden til Nidros, oc stefnede Öre ting. Der komme faa Folck, oc bleff Erling der tagen til Konge, oc Philippus til Grefve. Siden sette de Befalingsmend ofver Lænen, men de finge liden Rettighed aff Bönderne.

K. Ingi oc Hagen spurde det til Bergen at Baglerne vaare i Trondheim med deris gandske Hær, thi skifte de det Folck de hafde, oc Kong Ingi drog nord i Landet, oc Hagen Jarl seilede Öster til Halland, til dem som forvarede Baglernis skib udi Nisaa: Der bleff Arnbjörn Trold Amund Lynds sön slagen met 30 Mend. De andre flyde op i Landet, oc Hagen Jarl tog Bogeskreppen,

at þeim óvörum í Karmsundi, ok drápu þá þar með hálfum fjórða tugi manna.

Baglar eirðu því illa, er þeir skyldu dvelja svâ lengi í Álaborg, sigldu þeir þá aptr yfir til Viskar á Hallandi, ok gerðu þat ráð, at þeir sigldu til Augasunda fyrir utan Konúngahellu, ok gengu þar á land. Þeir sendu Loðin stallara ok Arnbjörn Jónsson við tvö hundruð manna með öll skip þeirra aptr til Hallands, ok lögðu þeir suðr í Nizi, ok settu þar upp skip sín: þar gekk Nikulás biskup af skipi sínu Bókaskreppunni, ok fór landveg norðr í Víkina; Baglar fóru þá sumir á landi, en aðrir með skútum ok lèttiskipum norðr til Sarpsborgar, ok þaðan upp til Mjörs ok norðr yfir Heiðmörk; ok er þeir komu til Litla Hamars, kom þar Guðleikr flotbytta or skógi, ok fjórir menn með honum, ok felldu Odd ran, son Önundar lyns, ljóp hann síðan aptr í skóginn. Þaðan fóru Baglar norðr yfir fjall til Orkadals, ok svâ til Niðaróss, ok stefndu Eyraþíng; kom þar fátt manna; var þar Erlíngr til konúngs tekinn, ok Filippus gefit jarlsnafn; settu þeir eptir þat menn í sýslur, en litlar fengu þeir skyldir af bóndum.

Þat spurðu þeir Íngi konúngr ok Hákon jarl til Björgynjar, at Baglar voru í þrándheimi með allan her sinn; skiptu þeir þá liði því er þeir höfðu; fór Íngi konúngr norðr í land, en Hákon jarl sigldi austr til Hallands, fann hann þar þá er geymdu skip Bagla í Nizi; var þar drepinn Arnbjörn tröll, son Önundar lyns, ok með honum þrír tugir manna, en aðrir flýðu á land upp. Hákon

[redacted]

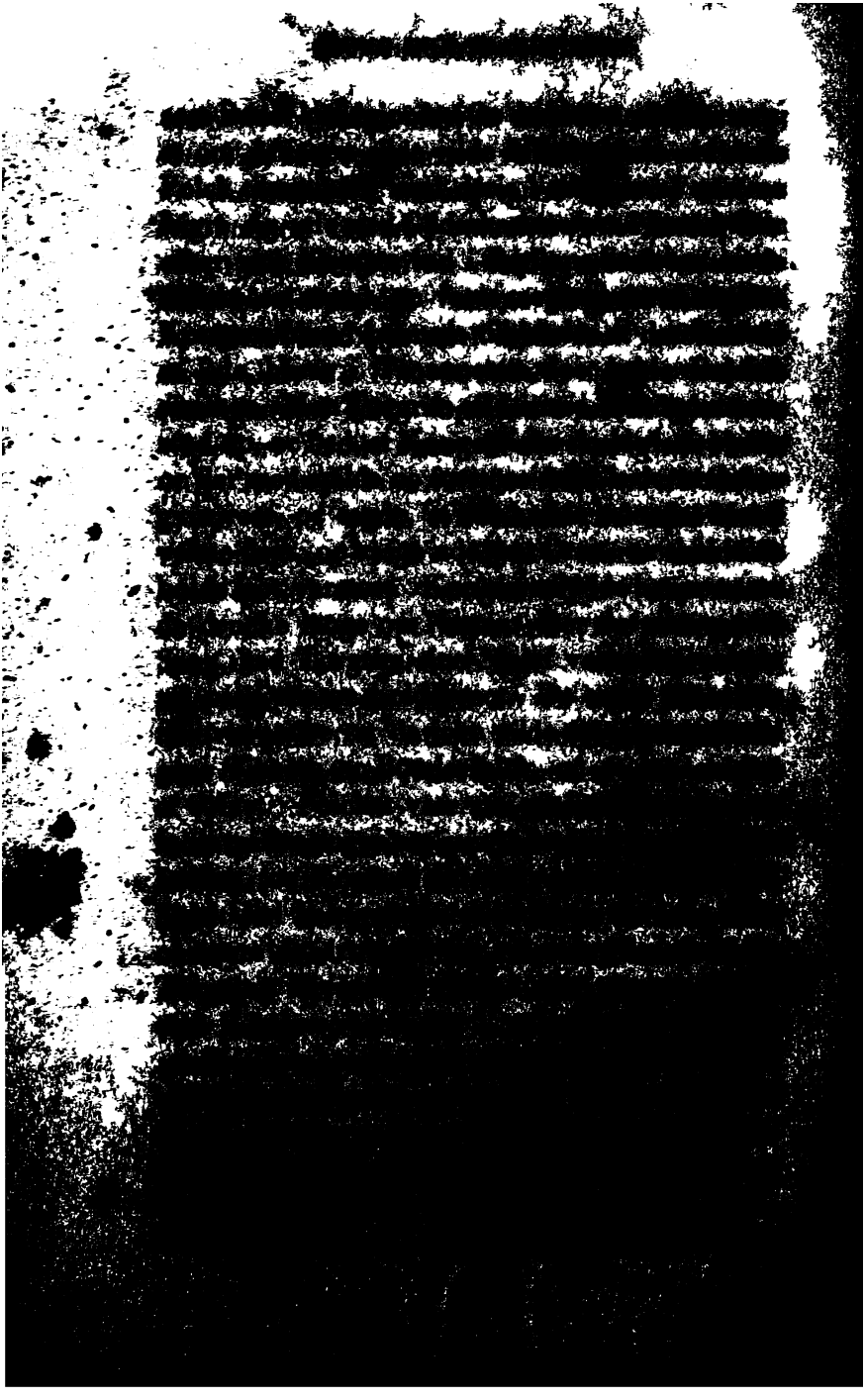

var Hjelfter Skinkesæk med 30 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

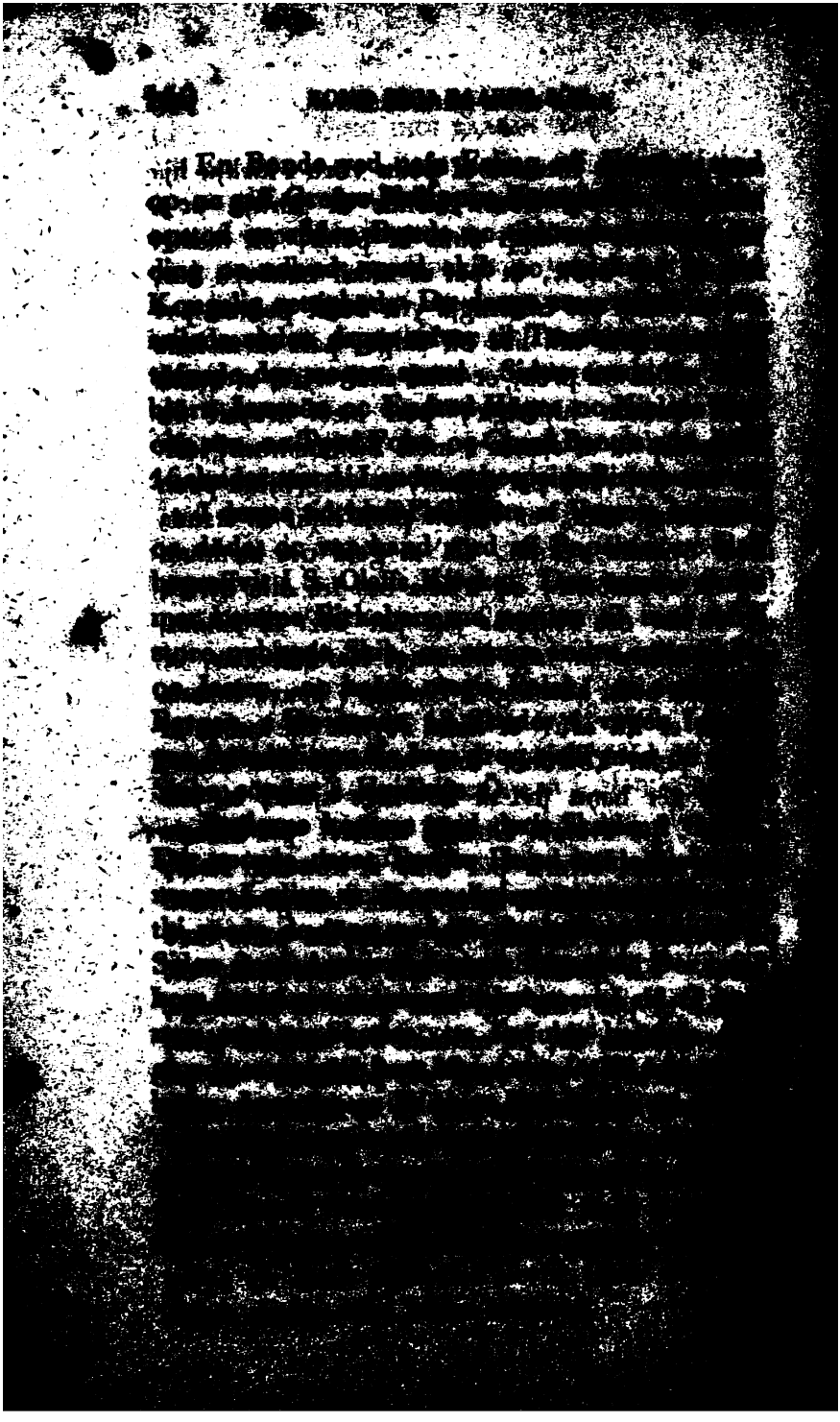

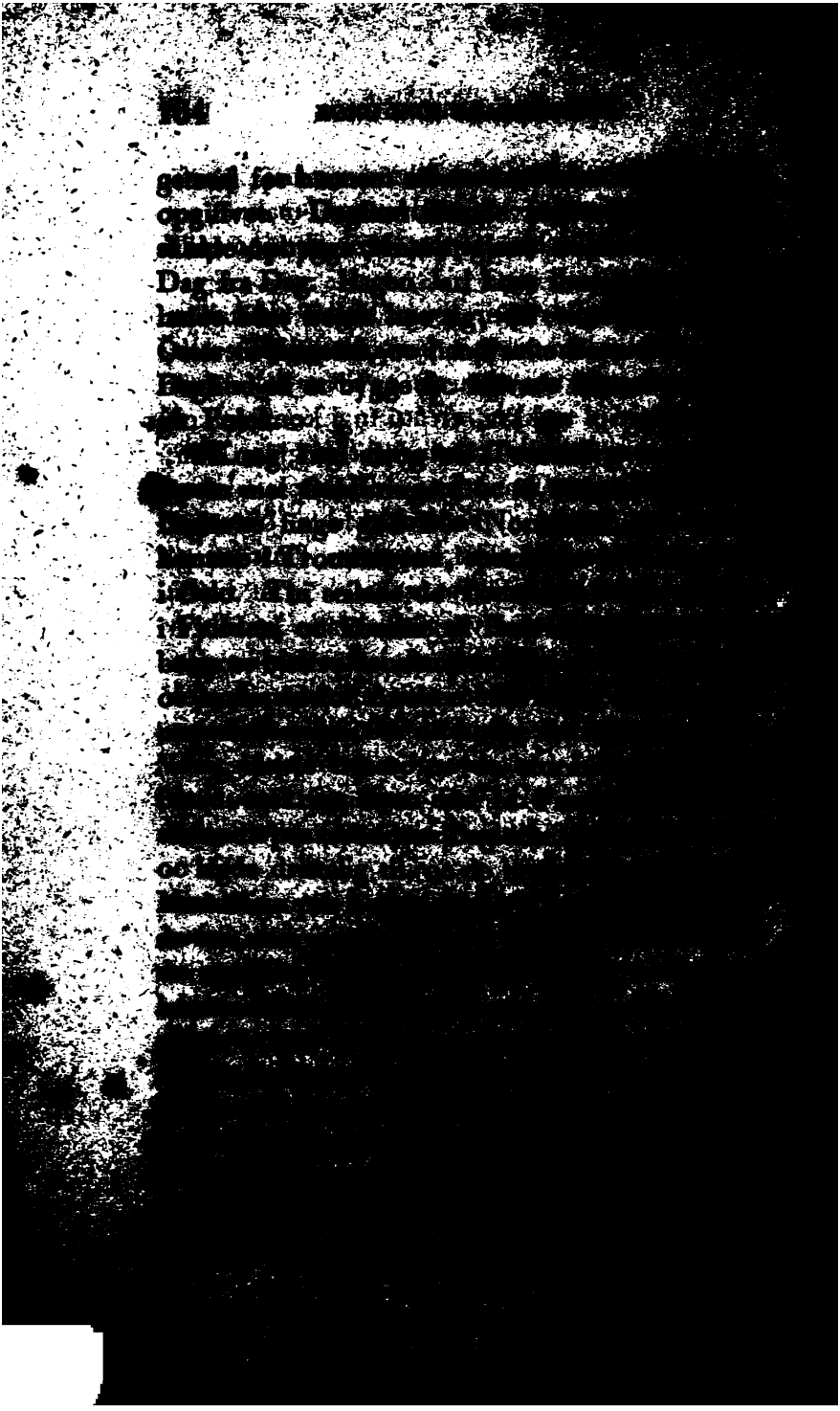

[illegible]

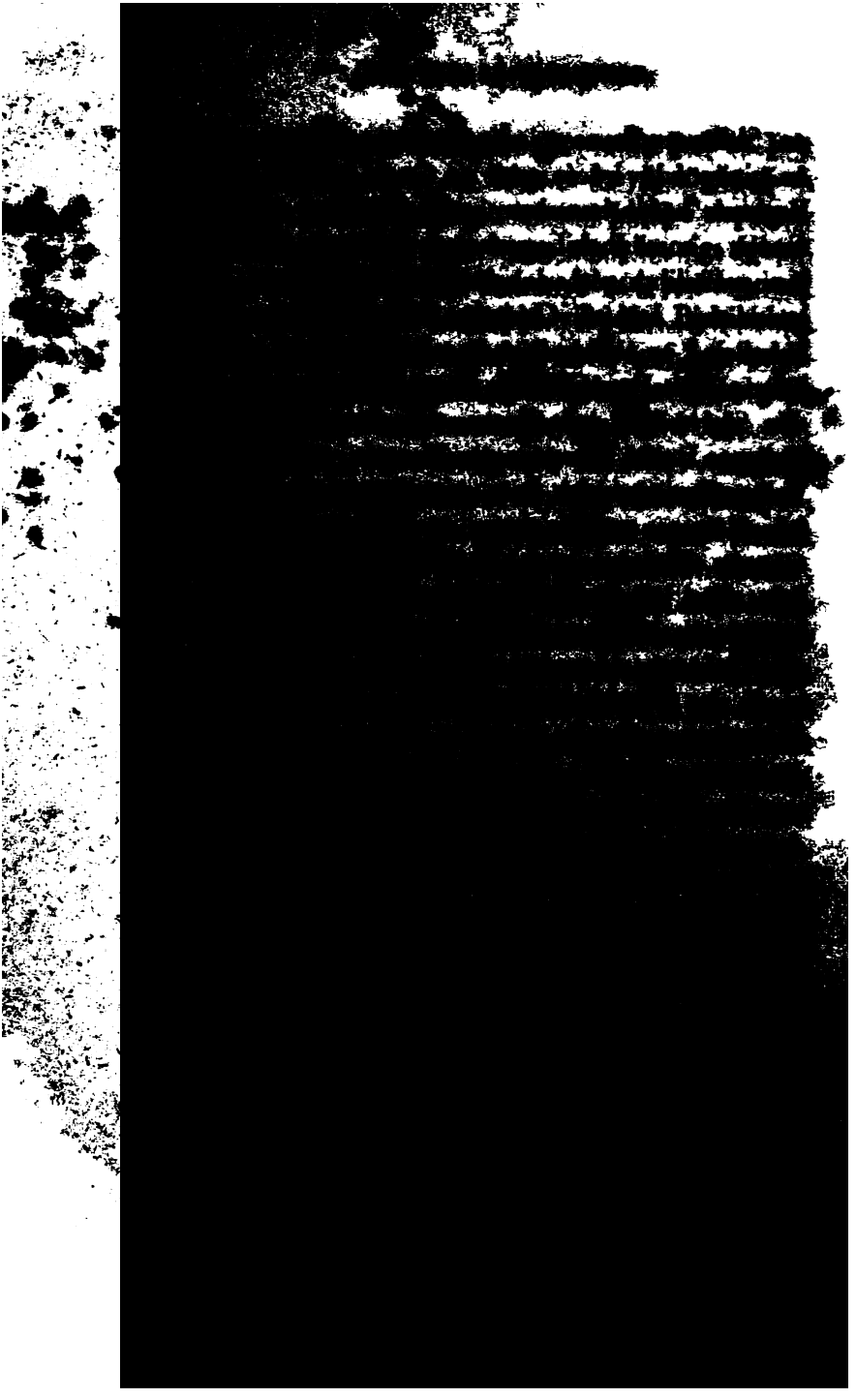

[illegible] Nikolás biskupa,
[illegible] landsmenn vís, [illegible] kopung ok
[illegible] sér hinn hoztu mann
[illegible] grindi sín fyrir kon-
[illegible] konúngr, frændi
[illegible] er hann will upp-
[illegible] vís hann, will
[illegible] of
[illegible] hafi
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] hendi yðrir munu þínu [illegible] yðr [illegible] gæfuna, [illegible] munu þeir kvarki gipta, [illegible], heldr munu þeir [illegible] lángt án hendi, at yðr [illegible] til ríkis, eða gæfu [illegible]; ok þó [illegible] ok þat [illegible] [illegible] fyrir [illegible] ok

at alle forstandige Mænd [illegible]
som jeg [illegible]
Dagbrøde Folk, du skal jeg [illegible]
legge til Fred og Enighed, [illegible]
god Beslutning i Landet, [illegible]
vinskiftige det [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
gjorde sig ferdig [illegible]
[illegible]
[illegible]
der [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

[illegible]

[illegible] Filippan [illegible]
[illegible] leiß, þá þá
[illegible] Filippan [illegible]
[illegible] Karlinni [illegible]
[illegible] ok Ríglara [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

með landi, ok allr [illegible]
[illegible] þar voru [illegible]
höfðingjar, Hákon [illegible]
dnge ok Ketil Svarti, [illegible]
[illegible]
Eyvind [illegible]
konungr [illegible]
sveitarhöfðingjar. [illegible]
austan fr ellinni, [illegible]
[illegible] þar var [illegible]
hall, gæf hann [illegible]
[illegible] Hákonar [illegible]
[illegible] vænd [illegible]
[illegible]
[illegible] Hákonar konungr
[illegible] hönd, [illegible]
[illegible] Hákon
konungr [illegible]
[illegible]
[illegible] konungr [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

[illegible] Begla, þeir
[illegible] af Nikolási biskup
[illegible] Eskinda af Hítarbe ok þrándr
[illegible] til Upplanda.
[illegible]
[illegible]

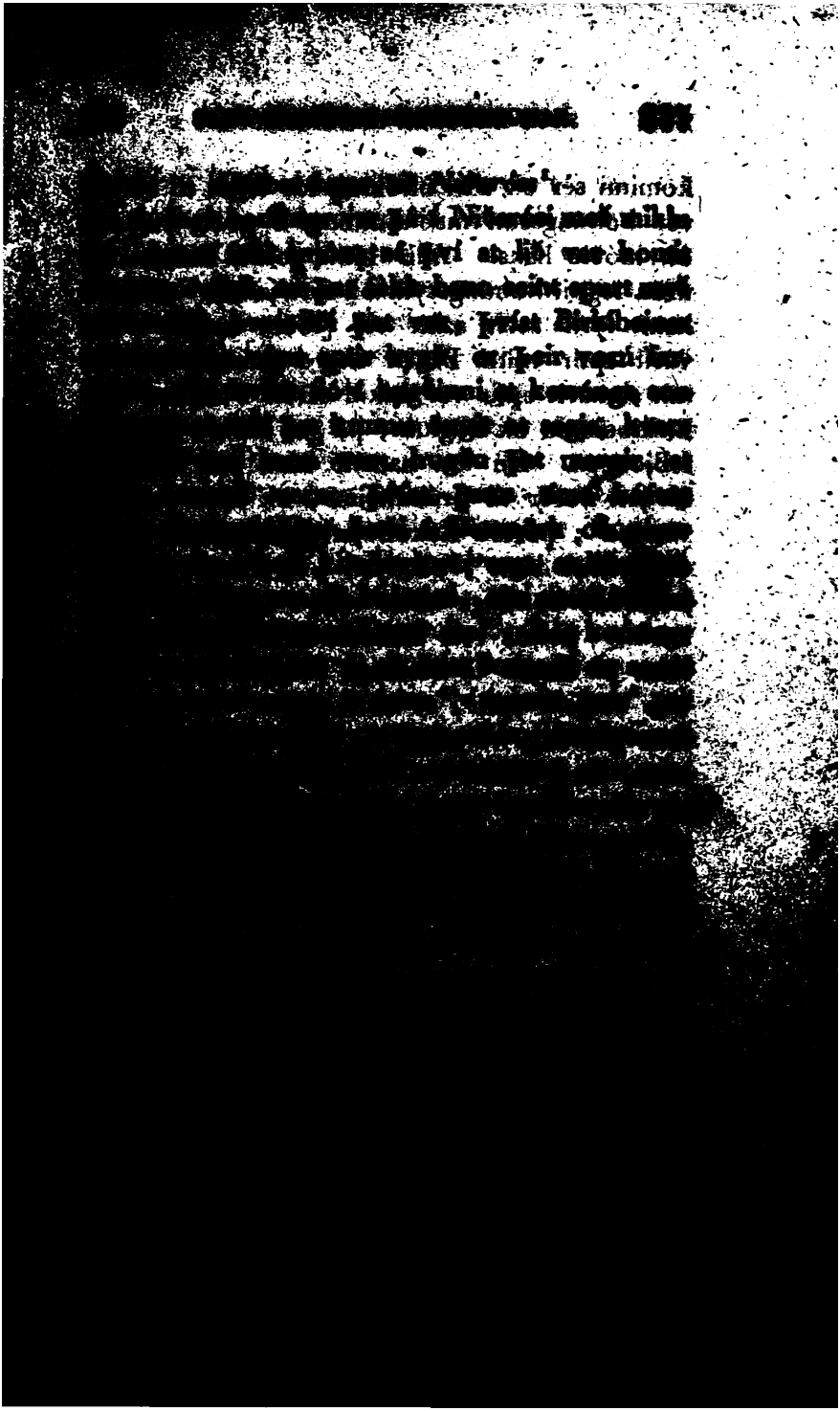

komim sèr' ab

[illegible]

[illegible]

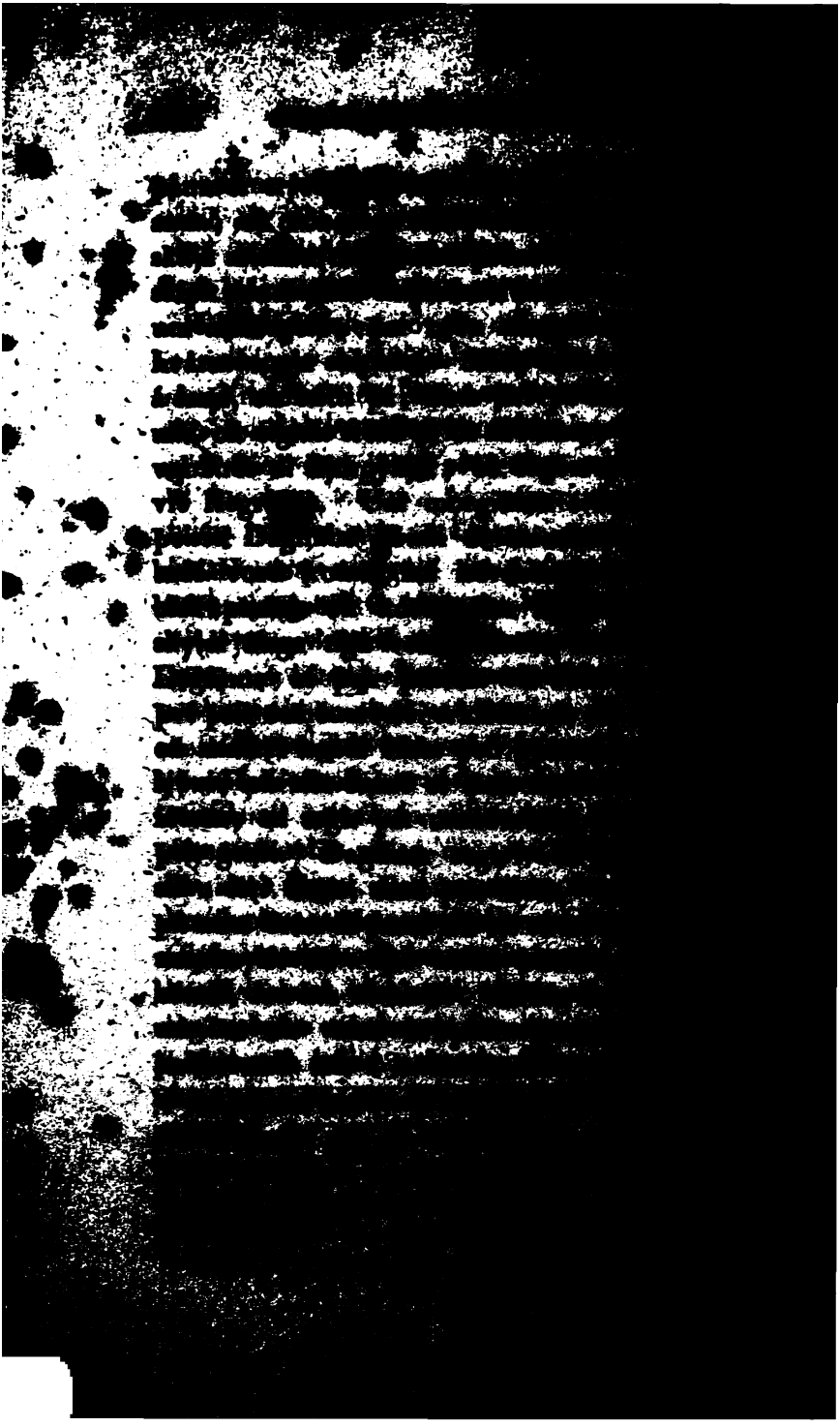

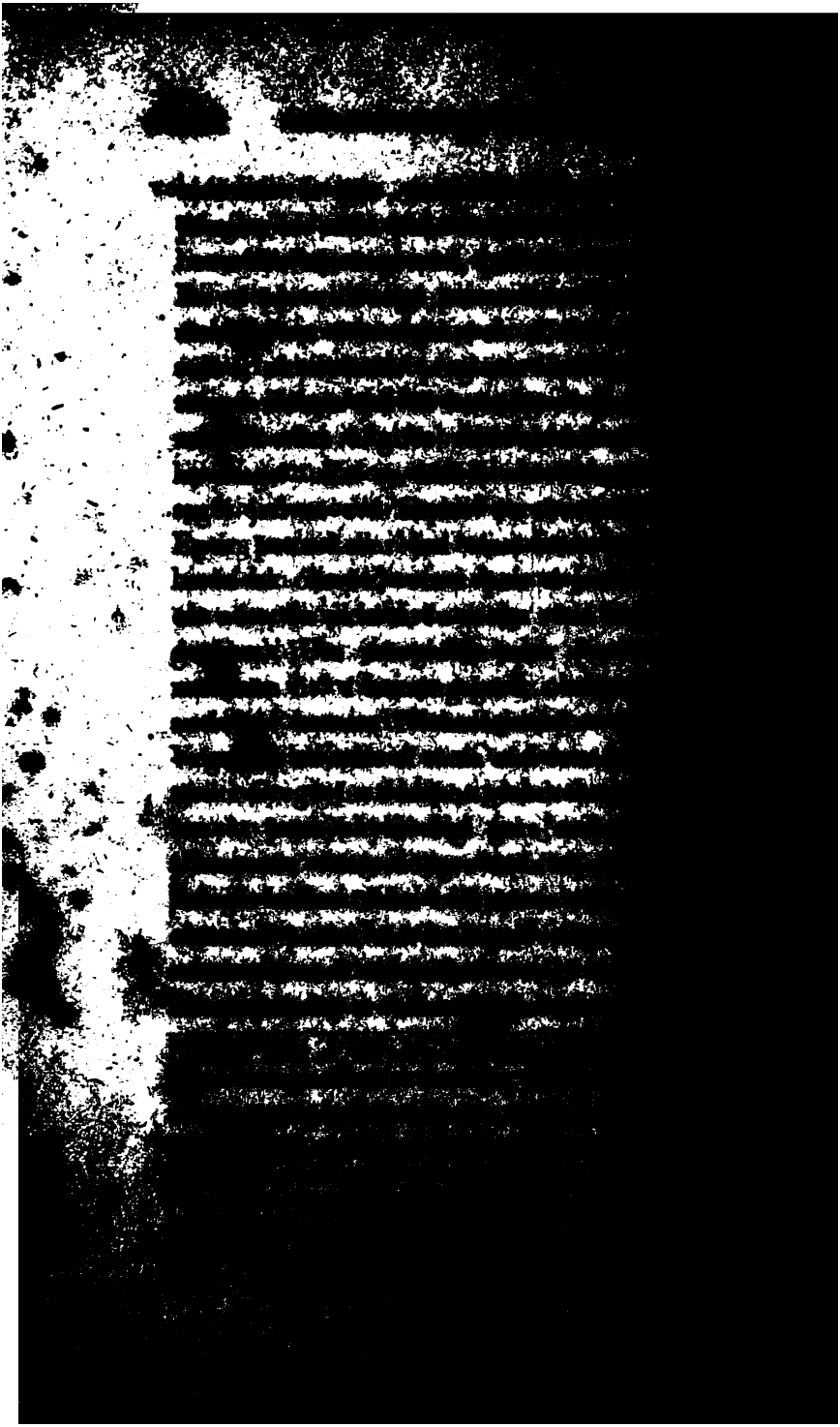

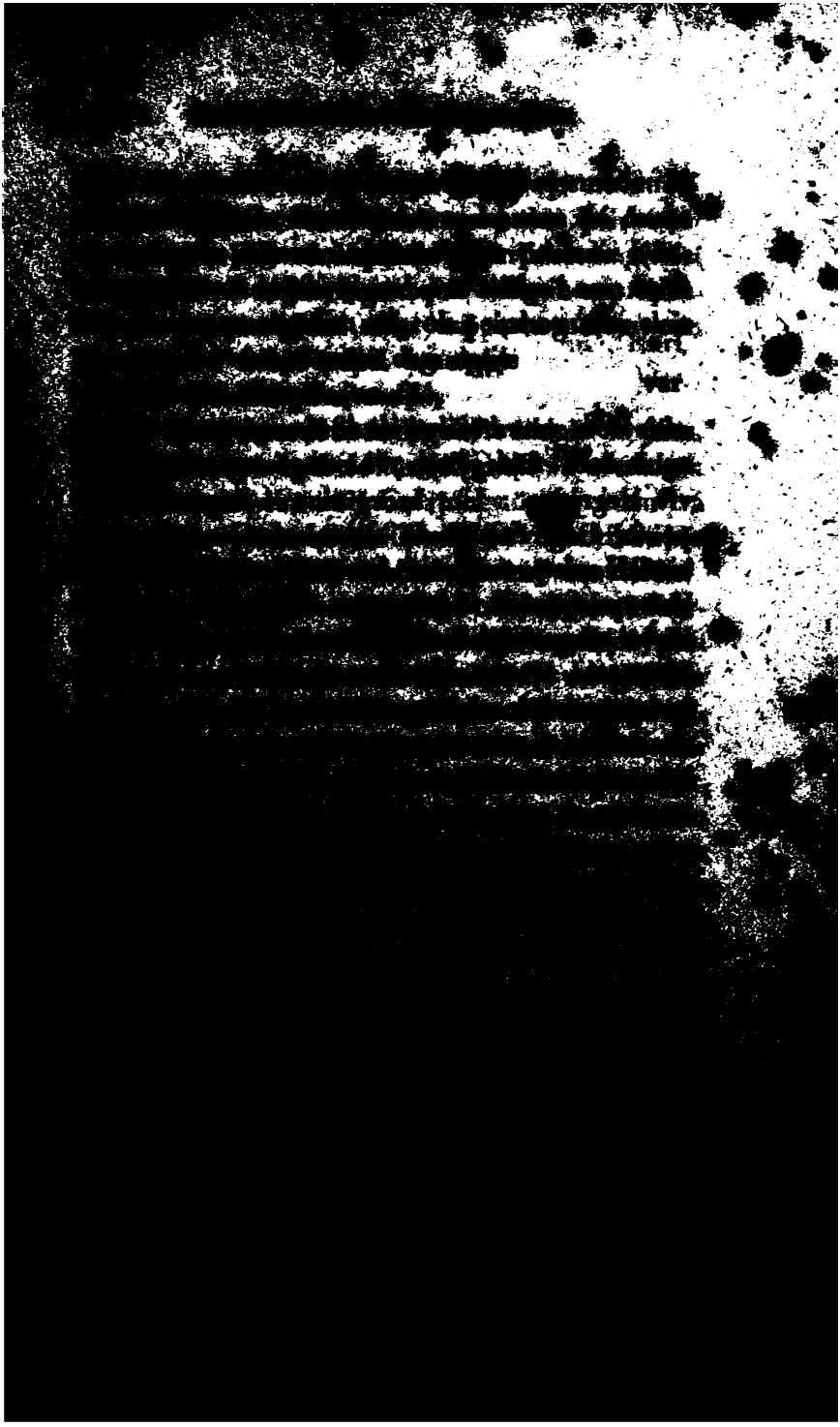

[redacted]

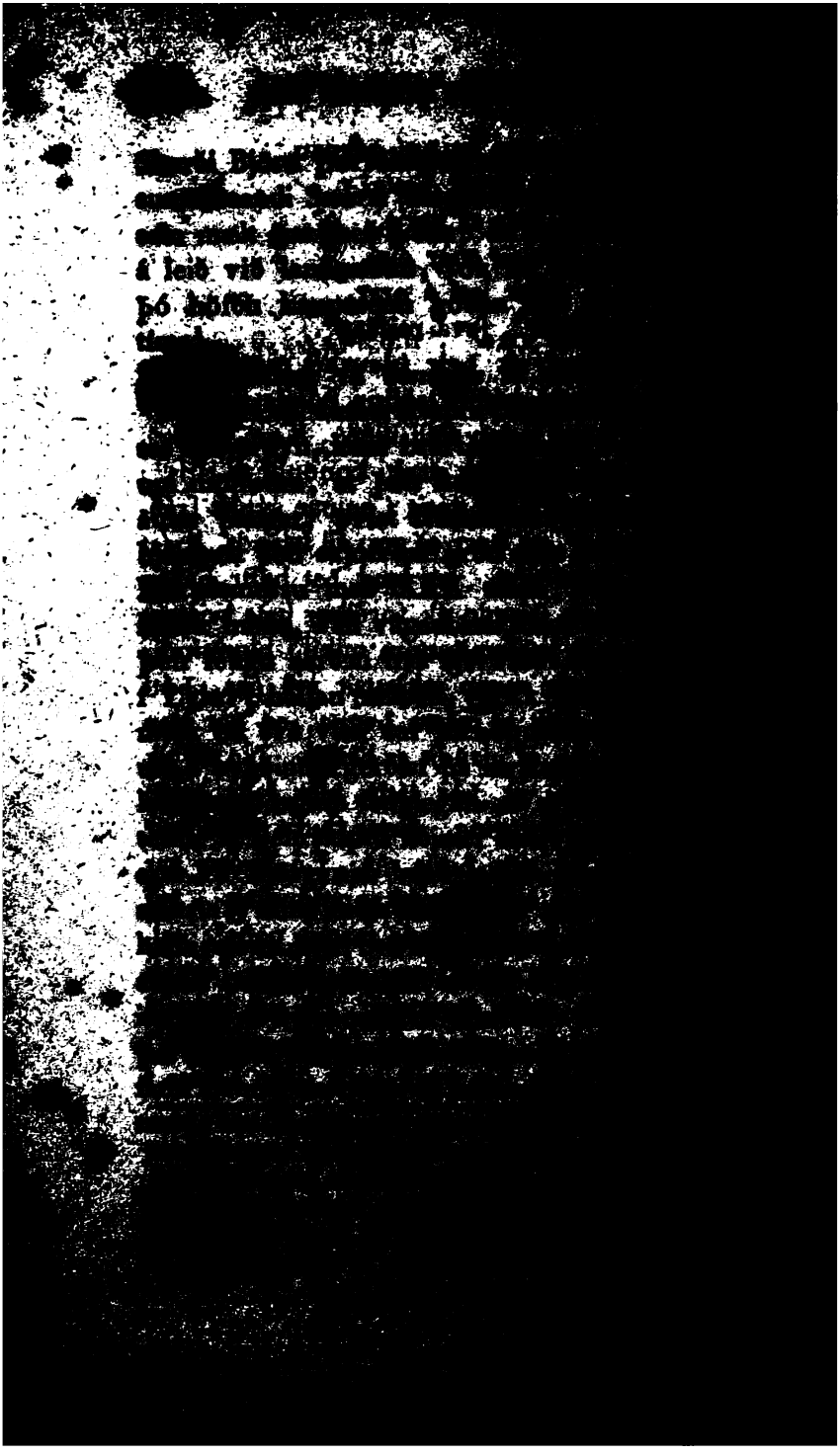

[illegible]

[illegible] Eyrsja, [illegible]

[illegible] ¶ En Barna-

[illegible] ok fyghu-

[illegible] skipin [illegible]

[illegible]

[illegible]

grót [illegible]

[illegible]

á Reini. [illegible]

Lothun G[illegible]

[illegible]

72. [illegible]

landi sve[illegible]

þau tíðin[illegible]

drepa Ve[illegible]

Knútingr [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

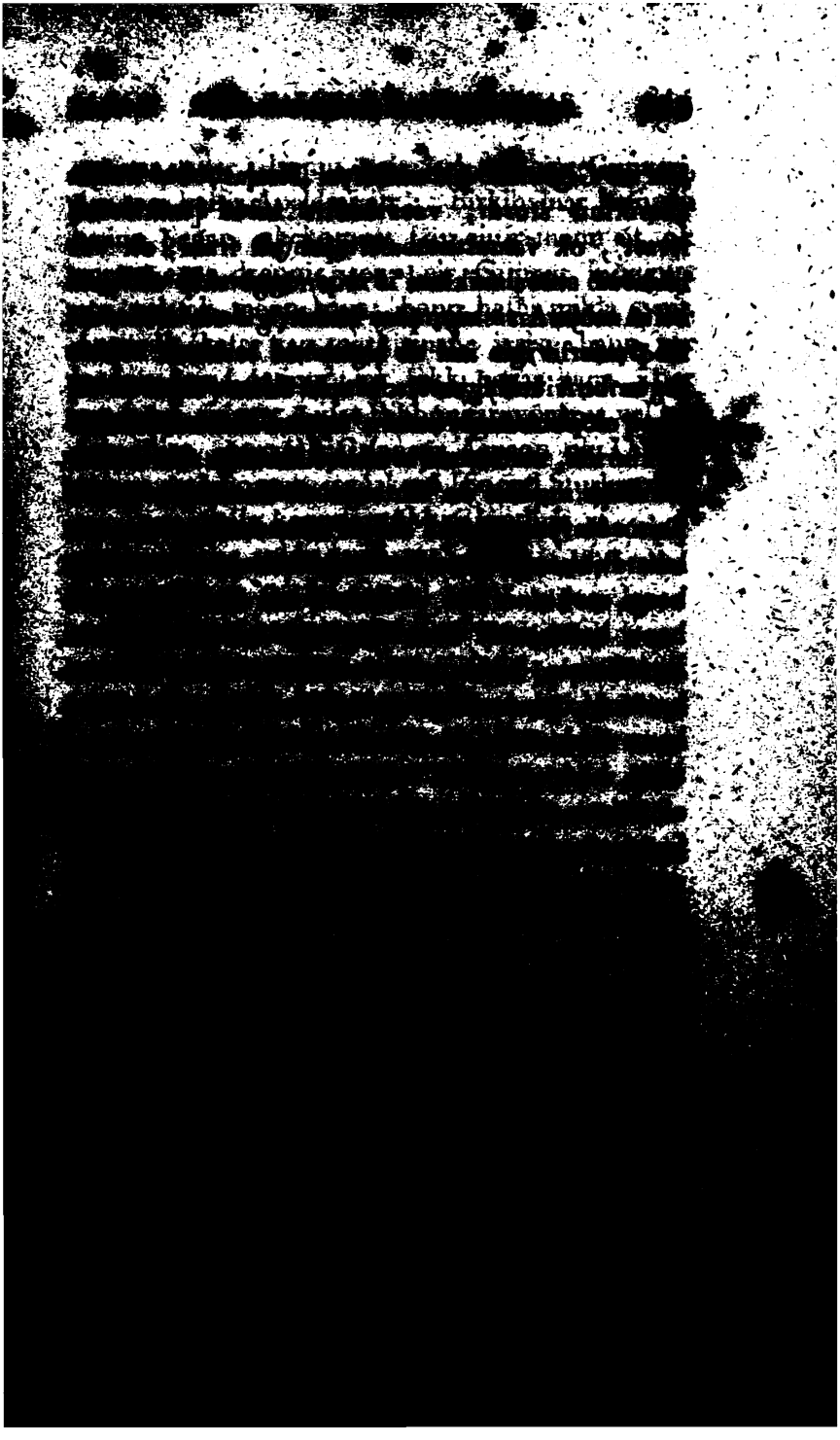

ast var nætr, komu þeir jarl at þeim Gunnari, þar sem heitir Apaldrssætr[1]. Birkibeinar kríngðu bæinn þegar, ok komust fáir einir menn út, ok voru þegar drepnir; en þeir Gunnar bjöggust um vel ok menn hans; hann hafði mikla sveit. Ámundi ákafr var merkismaðr jarls, hann var lostinn öru í óstinn[2], ok fèkk þegar bana. Þar var hörð svipan, þvíat Ribbúngar vörðust vel ok drengiliga. Þar fèll Gunnarr Ásuson ok IXtigir manna með honum; svâ kvað [Snorri Sturluson[3]]:

Stála kenndi stökkvi lundum
styrjar valdr rauðu at[4] falda,
rekkar stýrðu rètt til jarðar
roðnu barði austan fjarðar;
oddum renndi eljun strindir
íta ferðar hrínga skerðir,
hilmir stærði hvössu sverði
heila grundar megin-undir.
Vafði lítt er viðum mætti
vegrækjandi fram at sækja,
skerðir gekk í skúrum Hrokkar
Sköglar serks fyri roðnum merkjum;
ruddist land, en ræsir þrænda
Ribbúngum skóp bana þúngan,
Gunnar skaut und gera fótar
grimmsetta il hjarna kletti.

Úfriðr Ribbúnga um Upplönd.

75. Eptir þetta sneri jarl norðr til Túnsbergs, ok fann þar Hákon konúng; var þá þat ráð fyri gert, at jarl var eptir í Víkinni, en kon-

1) Apaldssetr, *B, F, G; v. H.* 2) hóstinn, *G, H;* hóstir, *F.* 3) Sveinn Sturluson í háttatali, *F.* 4) *v. B, H.*

[redacted]

[redacted]

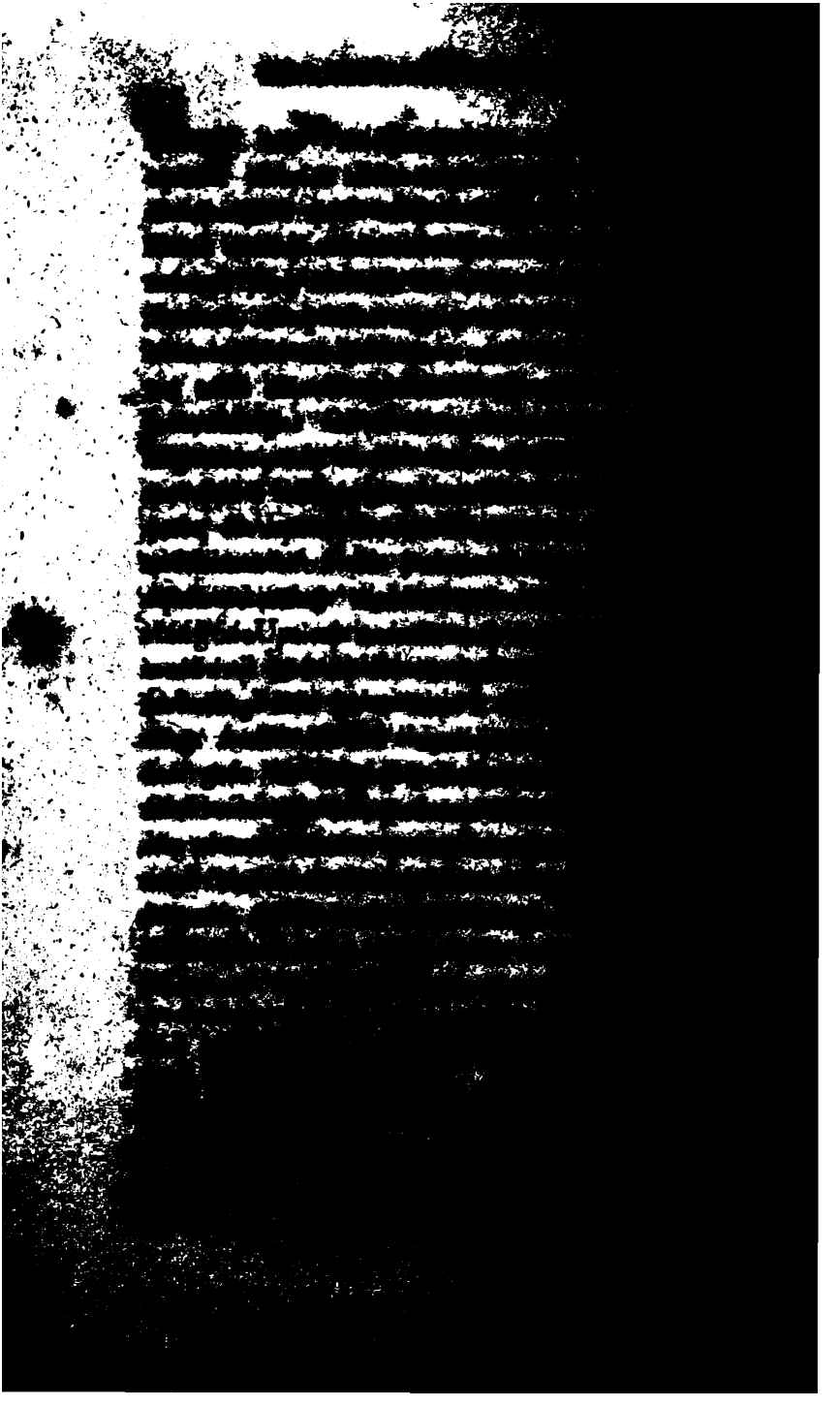

[redacted]

[redacted]

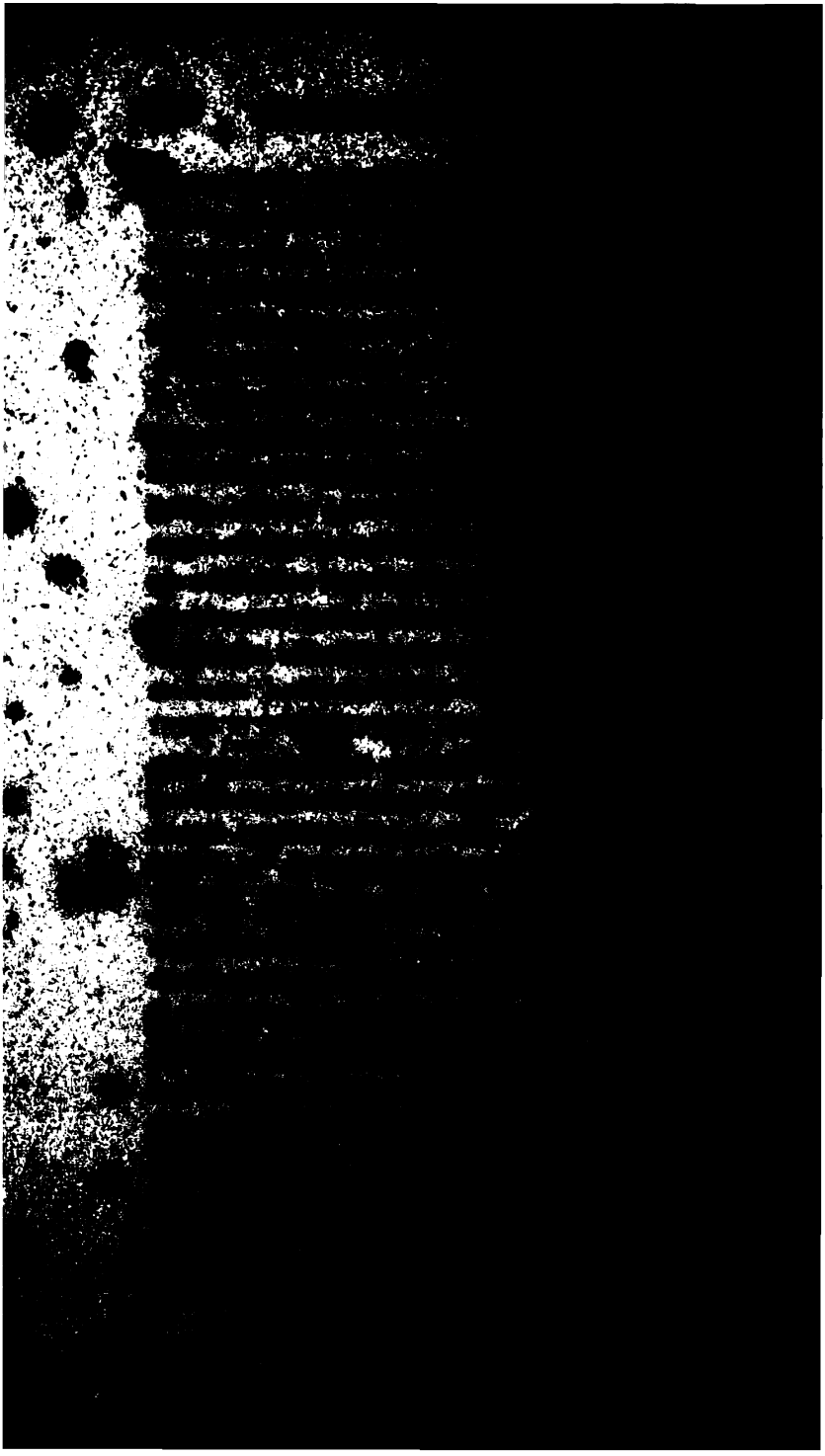

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[redacted]

[redacted]

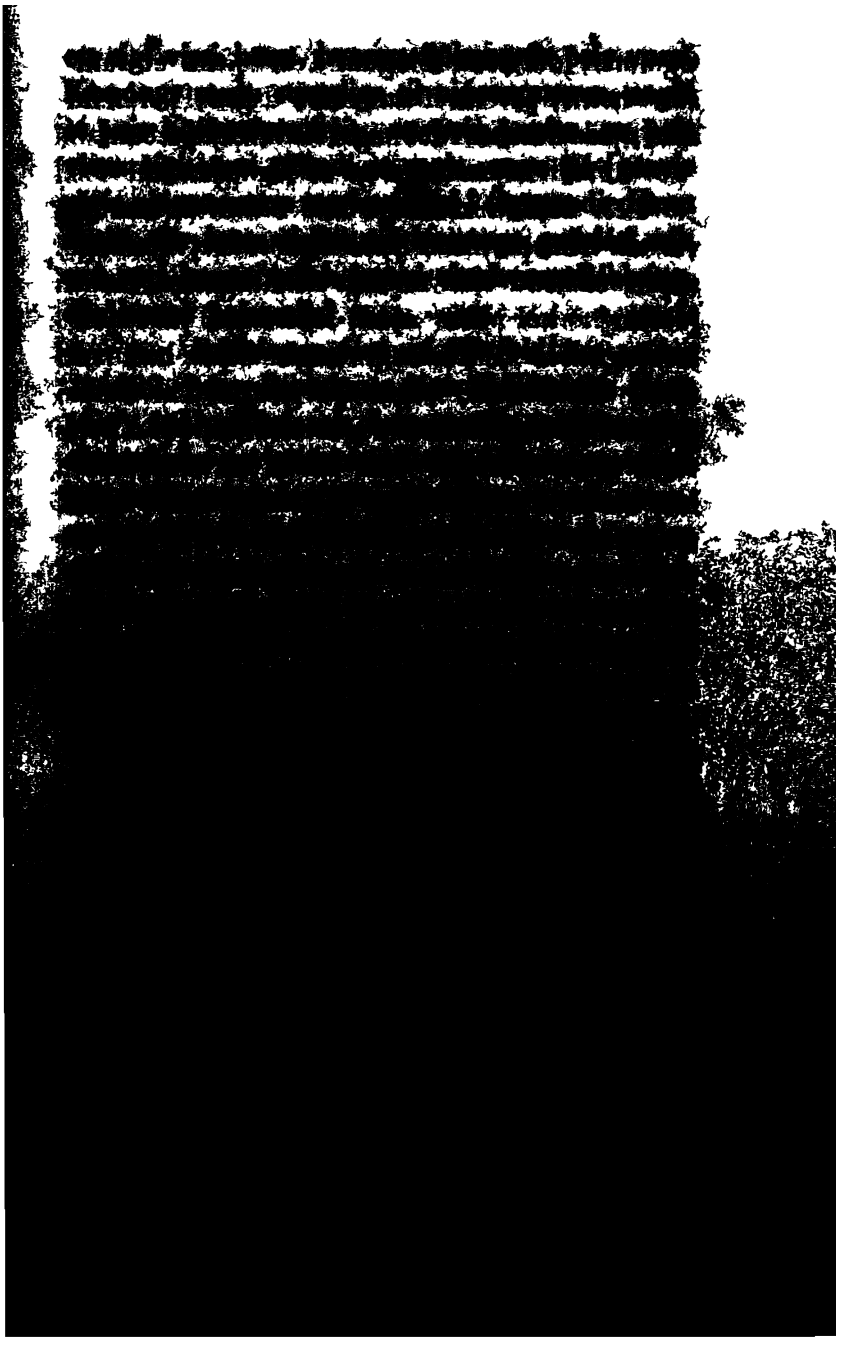

stefndi konúngr bændum til sín, ok gerði samheldi við þá móti Ribbúngum. Knútr hafði flýit á Haðaland upp; konúngr sendi [menn til hans, ok bauð honum enn[1] góða kosti, ef hann vildi [sættast; en er Ribbúngar vissu þetta, gættu þeir[2] svâ, at Knútr mátti eigi braut komast, [sögðu sendimenn svâ[3] konúngi. Eptir þat skipaði konúngr Upplönd, ok lèt öll skipin vera í Mjörs, ok setti menn til at gæta, en hann bjóst norðr til Björgynjar, til móts[4] við erkibiskup ok jarl, þvíat hann spurði at þeir voru norðan komnir. Konúngr sendi norðr fyri Þorsteinn heimnes, merkismann sinn, at[5] þeir skyldi bíða hans. Þorsteinn var IX[6] nætr á leið; [þeir erkibiskup ok jarl gerðu[7] þat ráð at hann fór norðr aptr, en jarl mundi bíða konúngs. Hákon konúngr átti þíng í Oslu ok Túnsbergi, ok höfðu allir bændr samheldi við hann móti Ribbúngum. Síðan fór hann norðr, ok kom Þorsteinn heimnes móti honum í Portyrju[8], ok sagði at erkibiskup

[1]) *frá* [Guðleik af Aski, frænda hans ok stallara sinn ok þann mann er Arnþór hèt. (Þorleif, *B;* Arnbjörn, *H;* ok Arnþór baug, *B, G*); bauð Knúti sættir, ok, *b. hin.* [2]) á hans vald gánga, ok þá er sendimenn fundu Knút ok Ribbúngar urðu vârir við at Knúti voru sættir boðnar, þá gættu þeir hans, *F.* [3]) fóru þeir svâ aptr, sem þeir komu, ok sögðu, *F.* [4]) stefnu þeirrar er hann hafði gert, *H, F, G.* [5]) segja, at, *b. F.* [6]) VIII, *F, G;* XIX, *H.* [7]) *frá* [þá þóttust þeir jarl ok erkibiskup frètt hafa, at konúngi mundi eigi allir lutir hugna við þá, ok tóku þeir þat ráð at erkibiskup fór heim norðr, *G;* ok er Þorsteinn kom norðr, þá þóttust þeir jarl ok erkibiskup hafa frètt at konúngr mundi bera upp brèf nokkur, þau er eigi mundi honum þykkja allr trúnaðr á vera til sín af þeirra hendi, ok gerðu þeir, *B, F.* [8]) ok hafði verit þrjár nætr á leið norðan, en tvær í bænum, *b. F, G.*

um manni ætla ek háls at beygja [í Noregi[1], nema Hákoni konúngi, eða[2] þeim hinum hvíta hettinum, sem hèr er nú á þínginu. Þá [sagði Björn ábóti, at konúngr hefði jarli[3] upp gefit þriðjúng af[4] sýslum[5] um Víkina ok (á) Upplöndum[6] um vetrinn, [ok hann kynni öll(um) þökk fyri at gott legði til með þeim jarli. Síðan tók Arnbjörn at mýkjast í orðum[7]. Tók jarl þá undir sik þriðjúng Borgarsýslu; fór jarl þá norðr í Víkina, en ábóti norðr til Þrándheims[8] með sættarboðum; var þat þá mælt, at þeir konúngr ok jarl skyldi finnast um sumarit í Björgyn, ok skyldi hvárr öðrum selja gísla til þess fundar.

Sættargerð Hákonar konúngs ok Skúla jarls[9].

187. Skúli jarl var í Víkinni um várit[10], gerðust honum þá enn margir menn handgengnir, ok dró (hann) mikit lið at sèr, rèð hann þá til skipa ok tók mörg skip ólofut frá bændum[11]. Hann hafði Borgarþíng[12] Margretarmessu; þá lèt

1) *v. F.* 2) ok, *G*; ok eigi fyri, (*réttast*) 5 *br.* 3) mælti Björn ábóti ok sagði at hann hefði þat brèf er konúngr mælti svá fyrir, at þeir skyldu tveir einir heyra er upp vari lesit, ok bað þá inn gánga í kirkjuna, ok talaðist þeir vid. Ok er þeir komu inn, innti ábóti upp orðsendingar þær er konúngr hafði við honum gert bæði til Arnbjarnar ok annara formanna (sýslumanna, *H*; manna, *G*); sagði hann at konúngr vildi at allir ætti í því lut at draga saman sátt með þeim mágum, sagði hann konúnginn sannliga hafa, *F, B, G, H,* 5 *br.* 4) öllum, *b.* 5 *br.* 5) *hèr endar 5ta brot.* 6) í Borgarsýslu sem öðrum, *G, B;* jarli til kostnaðar, *b, F,* 7) *frá* [eptir þat tók Arnbjörn at snúast í ræðunni, ok fór þaðan af allt álitliga með þeim, *F, B, G.* 8) konúngs, *F,* 9) *b. H.* Gislar konúngs komu til jarls, *G.* 10) sumarit, *F, G, H.* 11) þar, ok lèt búa norðr, *b. F.* 12) [illegible] arit, *b, F.*

hann taka skip Arnbjarnar[1], ok ætlaði at hafa norðr; en Arnbjörn hafði áðr látið bora skipit[2], ok höggva or innviðuna, ok fylldi þegar flotað var, ok [var þat þegar[3] upp sett. Í þenna tíma kómu norðan frá Hákoni konúngi Sigurðr son hans ok Íngimundr púss, gíslaðir jarlinum, en áðr hafði komit til konúngs Ásólfr jarlsfrændi ok Jatgeirr skáld í gíslíng. Ok er jarl var búinn, fór hann norðr til Björgynjar, ok lagði í konúngshöfn. Fóru þá menn í milli þeirra. Sagði jarl at hann mundi ekki leggja til bæjarins, nema þat væri skilt um þann lut sem [hann hafði af Noregi[4] tæki Pètr son hans eptir jarl[5]. En er þetta var flutt konúnginum, neitaði hann[6] því berliga, ok sagði svâ at aldri skyldi hans afspríngr[7] erfa Noreg, nema [sá er kominn var[8] af Margretu drottníng, dóttur hans. [Eptir þetta fóru menn í milli þeirra með erkibiskupi[9], at sætta þá; lagði jarl inn þá til bæjarins, ok [sattust þeir[10] þá enn með góðra manna ráði[11]; skyldu þeir þá sitja báðir samt um vetrinn í Björgyn ok halda eitt borð, svâ at jarl legði fram sinn kost hinn þriðja hvern dag. Foru þann vetr öll skipti vel með þeim, sem jafnan er þeir voru báðir saman, þvíat þá voru færri lygðir í milli bornar, er[12] þeir máttu þegar próva[13]. Þetta

1) Jónssonar, *b. F, G.* 2) skipin, *hin.* 3) voru síðan, *hin.* 4) honum væri skiptr af landi, *F, G, H.* 5) hans dag, *F, G.* 6) *b. hin.* 7) afspringi, *G.* 8) þat er komit væri, *G.* 9) *frá* [lagði Sigurðr erkibiskup mikinn hug á, *G.* 10) ok voru þá stefnur at áttar, ok gekk þá enn saman sættin at bæn erkibiskups, *B, F.* 11) fortölum, *G.* 12) svâ skamt var at reka at, *b. B, F.* 13) sjálfir, *b. F.*

úngr gerði þá orð[1] lendum mönnum sínum, ok [dróst honum lið mikit[2]; bjó hann þá ferð sína norðr til Björgynjar. Skúli hertogi bjó ferð sína norðan or Þrándheimi, ok hafði XX skip ok flest stór. Hann sjálfr hafði Lángafrjádag, ok var hann VI[3] rúm ok XXX[4] ok [ok allfrítt skip[5]. Hann hafði frítt lið ok vel búit. [Svâ kvað Ólafr hvítaskáld:

Nú er þat er flaust or festum
flýtr hertoga hins nýta;
nè fákr á ver víka
veðrsollit kom betri[6].

Hertoginn kom til Björgynjar um sumarit, ok lá í Flóravâgum[7] með herinum; þá spurði hann at Hákon konúngr bjóst austan[8] við miklu fjöl-

---

Þá var spurt hversu fjölmennr hann mundi fara. (Ábóti kveðst þat eigi vita, *b. G*). Ábóti dvaldist lengi með konúngi, meðan búin voru brèf þau er konúngr sendi (norðr), ok er ábóti var búinn, þá kom norðan or Þrándheimi Ásólfr bóndi af Austrátt á skipi með húskarla sína ok sagði þau tiðindi, at hertoginn hafði flotat Lángafrjádeginum, Hólmabúzsunni (Hálmbússunni, *H;* Hálfbússunni, *F*) ok Strandakollunni (Strandabollanum, *F*) ok mörgum öðrum stórskipum; sagði Ásólfr at hertogi hafði mikit útboð um allan Þrándheim. Var þat orð á at hann mundi fara til Björgynjar, ok eiga eigi allt undir öðrum. Dvaldist nú ferð ábóta, því nú voru ger önnur brèf en þau sem áðr voru búin, (ok varð hann nú at bíða þessa), *b. F, G, H.*

[1]) Arnbirni Jónssyni ok öðrum, *b. F, G, H.* [2]) *frá* [lèt segja þeim, at hertogi dró saman mikit lið i Þrándheimi; jók konúngr þá stórum útboðit, stefndi til sín lendum mönnum öllum ok sýslumönnum; dróst þá saman mikill her, *F, G.* [3]) XVI, *H; v. G.* [4]) XX, *H; v. G.* [5]) allra skipa friðast, *F.* [6]) *hèr er nokkur eyða i A; frá* [*v. kin.* [7]) Flóruvâgum, *kin.* [8]) or Vikinni, *F, H.*

um sínum. Jatgeirr komst undan sem mönn ligast. Fèkk Gunnarr í þeirri ferð sóma[1] mik inn; kom hann fyrr til Niðaróss, en konúng væri brott búinn[2].

Úfriðr um Upplönd[3].

217. Þá er Skúli hertogi var á Heiðmörk kom til hans Veseti litli austan af Mörkum. Hertoginn fór or Hamri ok út til Eiðsvallar í annarri viku lángaföstu; hann gerði fram fyri sér Álf af Leifastöðum á njósn; hann mætti um miðja ina njósnarmönnum Knúts jarls; fóru þeir skipti svá, at Knúts menn fengu tekit einn mann[4] af Átfi, ok færðu þann jarli, en með jarli var á maðr, er sakar átti við hann, ok [drap þann mann[5]. Þá er hertoginn fór af Eiðsvelli, kom til hans prestr einn danskr[6], ok sagði at Knútr jarl hefði sent hann til hertogans: at jarl vildi at þeir fyndist þar sem Leiruvellir heita, ok hèldu orrostu. [Hertoginn bað svá segja jarli, at þeim kost vill hann, ok lèzt önga úró gera mundi, ef þessi fundr væri reyndr. Hertoginn hafði verit um nóttina á Raumaríki, á þeim bæ er á Láku heitir. Um morgininn er hertoginn var búinn, með lið

[1]) heiðr, *F*; æru, *H*. [2]) Þá er Hákon konúngr var í Niðarósi, komu sveinar nokkurir austan um fjall ok sögðu at Knútr jarl ok lendir menn konúngs höfðu saman safnaz í Oslu, ok höfðu V hundruð ok XX (hálfan þriðja tug hundraða, *G*) manna, ok lèti allvænliga (allvígliga, *G*) at þeir mundi vinna sigr á hertoga, þótt þeir hefðu minna lið en þá höfðu þeir. Ok þeir sögðu at hertoginn var með sínu liði á Heiðmörk er þeir fóru þar um, sögðu ok allt hit efnilegasta um tiltekjur Birkibeina, *b. B, F, G.* [3]) Bardaga staðar *G.* [4]) svein, *F, G.* [5]) gerði hann hálshöggvinn, *B, F, G.* [6]) ok fáir (nokkrir) menn með honum, *F, G.*

vèr áðr mágarnir, ok vita, hvart betr vill vegna eða þá er aðrir berjast af vârri hendi[1]. Eptir þetta komu hversdagliga Varbelgir til konúngs Jóns af Suðrheimum, frændi hans, Þorfinnr af Gyrvi, ok tóku grið af konúngi. Rannsakaði hann þá eptir skipum þeim, er hertoginn átti, ok tók þau til sín sem honum líkaði[2], en hin stærri voru brend eðr höggvin upp.

Gefit Hákoni únga konúngs nafn[3].

223. Þá er Hákon konúngr var albúinn lét hann blása til Eyraþíngs[4], ok var út borit skrín hins heilaga Ólafs konúngs ok kross sá er í mót lighum domini; þetta var sunnudag, hálfum mánaði fyri páska[5]. Var þá gefit Hákoni únga konúngsnafn; þat gerði Einarr smjörbakr er síðan var erkibiskup; var þar við[6] erkibiskup ok hinir beztu menn or þrændalögum. Konúngr úngi sór eið at skríni hins heilaga Ólafs konúngs, eptir rétta siðvenju. Sóru síðan honum allir lendir menn ok hirðstjórar ok XII[7] bændr or hverju fylki. Eptir þetta talaði Hákon konúngr gamli; sagði at bændr höfðu gert meira styrk á móti honum en hann lèzt vara, ok[8] þeir ætti við konúng sinn at gera;

barizt undir merkjum okkrum. En ef þess er auðit at vér finnumst ok hafi guð svâ fyrir sèð (ætlat) ok hinn heilagr Ólafr konúngr, at ek fái lægra lut, þá munu þess kostr at ætt okkar í milli, en með engu móti líkar oss svâ sættast, at úreyndum okkrum fundi, *b. hin.*

[1]) skildu þeir, at svâ mæltu, konúngr ok erkibiskup, *F, G.* [2]) honum þóttu sèr bezt fallin, *F, G.* [3]) Únga úngi var til konúngs tekinn, *G.* [4]) eptir því sem [illegible] stefnt, *b. F, H.* [5]) (*ok annars*), páskir, *G.* [6]) Sigurðr, *b.* [7]) *eðr* VII; átta, *B, F*; VIII, *G.* [8]) eðr, *B.*

til. Fór Gregorius þá aptr. Ok þegar hann kom í Víkina aflaði hann sèr sveitar, ok kom til Birkibeina fyrir bardagann á Láku; hann var ok í Oslu með Hákoni konúngi. Síðan lagði konúngr mikil metorð[1] á hann[2], ok fèkk honum Borgarsýslu; Gregorius var vitr maðr ok vel mentr. [Nokkuru síðarr fór Hákon konúngr til Björgynjar, ok var þar um sumarit[3].

Frá Skúla[4].

238. Skúli hertogi var með Ámunda lögmanni sem fyrr ritað, ok reið[5] allt upp til Molda[6] um kveldit. Sunnudag fór hann upp á Heimörk[7] í Eyna Helgu; var þar fyri Pètr, son hans. [Síðan fór hann upp[8] til Ullinsakrs[9], hafði hann þá[10] C manna, átti hann tal við lið sitt, hvert ráð upp skyldi taka. Veseti litli ok þorgil slyðra báðu hertogann fara áustr[11] í Vermaland[12] í ætthaga þeirra, ok sagði at hann mundi[13] þar[14] einn[15] hálfan mánuð, áðr [hann mundi hafa eigi minna lið en fyri bardagann[16] í Oslu. Erlingr

---

1) hinar mestu mætur, *F, H.* 2) í alla staði, *b. B, F.* 3) *frá* [ok er á leið vorit, fór Hákon konúngr or Vikinni, ok kom viku fyrir hvítasunnudag. Uppstigningardag (hinn þórsdag, *F*) lá hann í Salbjarnarsundi. En um sumarit [illegible] hann í Björgyn, *B, F.* 4) *b. B*; hertoga, *b. G*; [illegible] beinum, *b. H.* 5) hann til Eiðsvallar þaðan ok, *b. F, F.* 6) Molga, *F*; Mjolga, *B.* 7) ok út, *b. F.* 8) dvaldist hann þar litla hríð, áðr hann fór til lands, ok hann kom, *b. B.* 9) Ullinshofs, *F, B.* 10) nær, *F, B.* 11) í Eystrríki ok þaðan, *F, B.* 12) ok austr á Markir, *b. F, B.* 13) eigi, *b. F, G; B.* 14) vera, *b. F, B.* 15) meir enn, *B, F*; [illegible] 16) *frá* [en þeir skyldu til hans hafa komit [illegible] liði, en hann hafði til bardagans, *F, B.*

ljóðhorn ok [aðrir þrændir[1] sögðu at þeim var ekki hent at rekast um fjöll ok skóga, ok báðu hertogann fara norðr til þrándheims til vina sinna ok ráða þar til skipa, þvíat þat var Norðmanna háttr[2], ef þeir skulu[3] úfrið halda. Ok þat var ráðs tekit at snúa norðr. En Þorgísl ok Veseti skildust í frá, ok fóru austr í átthaga sína með sveitir sínar. Hertoginn fór norðr í Dala, ok hafði LXXX[4] manna; fór hann þaðan í Ríngabú[5]. Þá spurðu þeir at Birkibeinar voru fyri þeim, Ögmundr kræki danz, Oddr Eiríksson, Eiríkr toppr; þeir sátu við brúna. Hertoginn dvaldist á litlum bæ, skamt frá brúnni, en hans menn fóru til brúarinnar, ok lètu kveða við lúðra sína; ok þegar blásit var, reið hertoginn at brúnni; en Birkibeinar hugðu at [liðit mundi vera meira en var, ok stóðu eigi allnær brúnni[6]; gengu Varbelgir yfir brúna. Sóni síkr bar merkit[7], ok er þeir komu yfir brúna, mættu þeir Birkibeinum; þar fèllu II hirðmenn Hákonar konúngs, Ívarr hjálmhús[8] ok Björn af Hofi. Hertoginn reið þegar eptir þeim yfir brúna hvítum hesti er Fótr hèt; hann hafði góða brynju ok styrkja treyju. Birkibeinar hopuðu upp í fjallshliðina, ok skutu[9] meirr en XX senn at[10] hertoganum,
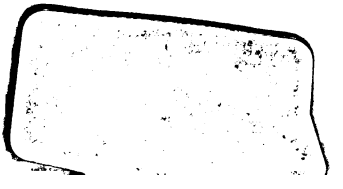
[1]) ok Bárðr bratti ok þeir menn sem norðan voru or landi, *F. G, B.* [2]) at fara (vera) á skipum, *b. F, G, B.* [3]) *b. B, F.* [4]) nær IXtigu, *F*; IXtigi, *G*; niutigi, *B.* [5]) Hringabý, *F*; Hringabú, *G, B.* [6]) *frá* [þeim mundi dragast lið, ok viku frá, *H.* [7]) þar fór ok Guttormr jónadalr, Hávarðr dyntill (dyndill, *B*), Eysteinn orri, Hákon Bárðarson, Hallkell á Rýginni, Hávarðr kollr ok enn fleiri aðrir, *b. B, F.* [8]) hálmhaus, *G*; hjálmhaus, *B.* [9]) ok skipuðu til, *F.* [10]) skjóta at, *b. F.*